

SØVÆRN

S

ORIENTERING

3

1999

Nyt fra redaktøren

Det er tydeligt at information spiller en større og større rolle, efterhånden som den tekniske udvikling sætter flere og flere i stand til at modtage øjeblikksberetninger om snart hvad som helst, her på kloden. Medierne slås ligefrem om vor opmærksomhed – døgnet rundt. Det er godt for demokratiet, fordi alle kan danne sig deres egen mening om næsten alt – ud fra de oplysninger, de selv kan læse sig til, kigge sig til, lytte sig til og klikke sig til på Internettet for at hente. Så er alt jo godt!

Men er det nu så godt? Alle forskere er godt nok enige om, at mennesket kun udnytter en lille del af sin hjernekapasitet – så det skulle være muligt at sluge, lagre og forstå den stedse stigende informationsmængde, uden at miste overblikket.

Desværre virker det ikke helt sådan i virkeligheden. Mediernes næsten desperate kamp om læsere og seere tyder på, at man vist ikke får større hjerneudnyttelse i takt med stigningen i udbudet, men tenderer til at dyrke de områder – man kan lide – uden at forfølge overblikket. Tendensen synes ikke begrænset til almindelige mennesker, men også »folkevalgte« har sommetider svært ved det langsigtede – og det, der kræver »upopulære menuvalg«.

Søværnet kom igennem forsvarsforliget med flere opgaver at løse – med færre skibe og navnlig færre folk. Fra Skatteministeren kom et yderligere skub i den gale retning i form af dekret om at reducere det antal kroner per måned, hver sejrende person i Flåden ellers havde til rådighed efter skat – med 2700 kr.! – Den gamle forestilling om, »at nogen passer på os – vi behøver ikke at fortælle befolkningen og dermed politikerne om det vi laver til dagligt«, er ikke gangbar længere.

I virkeligheden er det sådan, at det man ikke kender til, savner man ikke – før det er væk og konsekvenserne viser sig. Nu er konsekvenserne ved for eksempel ikke at udføre søredning og olieforureningsbekæmpelse med 100% udnyttelse af de rådige ressourcer; ikke til at bære for hverken Regeringen, Forsvarsministeren, Forsvarskommandoen og Søværnets operative Kommando. Der er derfor ingen planer om at nedskære indsatsen på disse områder, men det er nødvendigt at informere bedre for at få penge og folk nok.

Det gør vi så blandt andet ved en forøget indsats på det mest moderne medie-system – Internettet, hvor adressen <http://www.sok.dk> pr. 1. september 1999 er blevet kraftigt opdateret.

Her kan man nu, i samarbejde med nærværende blad, finde langt flere oplysninger om SOK og underliggende aktiviteter, end der før har været offentliggjort samlet. Via et klik eller to med musen kan man komme videre til næsten alle hjørner af søværnet og artikler om aktiviteterne der. Informationerne er formuleret på en sådan måde, at hele den danske befolkning kan modtage det, uden hjælp fra ordbøger eller militære eksperter.

Sven Voxtorp
Redaktør

Indholdsfortegnelse

Minerydningsfartøjet MAKRELEN's deltagelse i NATO's stående minerydningsstyrke	3
Beskatning af søværnets sejrende personel	6
Nye FLEX-fartøjer til Søværnet	7
Søværnets Teknikskole slår bro til fortiden	9
Afslutning på taktisk divisionsofficers uddannelse .	10
Søværnets historiske Konsulent 25 år i stolen	11
Flådemesterskab i Sejlsport 1999	15
Afslutningen for »GF-hold 98-2«	16
Skibet danser, og jeg er lykkelig	18
STØREN i Skive	21
Slædepatruljen SIRIUS	23
1. præmie i sikkerhed	23
Nijmegenmarchen 1999	24
FYEN i Riga	27
Holmen's Milløb 1999	28
Nordisk Kadetstævne 1999	30

SØVÆRSORIENTERING

Udgiver: Søværnets operative Kommando
Adresse: Søværnets operative Kommando
att. SVN ORT
Postboks 483
8100 Århus C

Redaktion:
Ansvarshavende overfor medieansvarsloven:
Kommandør, Stabschef Niels Arthur Bindner,
Søværnets operative Kommando

Redaktør: Sven Voxtorp,
Telefon: 89 43 30 99 (omstilling)
89 43 33 07 (Red. Direkte), Mobil 23 71 35 72
Telefax: 89 43 31 41, E-mail: <lesek@sok.dk>

Kontaktmand for Søværnets Materielkommandos
område: Kommandørkaptajn E. Månsson.

Telefon: 32 66 32 66 (omstilling) 32 66 30 50

Distribution:
Afdelingsleder F. Thorsø Nielsen,
Telefon: : 89 43 30 99 (omstilling) 89 43 31 12 (direkte)

Forsidebillede: Sol på Grønland
Foto: Susanne Mondrup.

Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere det
indsendte materiale.

Indholdet i bladet kan frit citeres med angivelse af
kilde. Billedmateriale dog kun efter aftale med Red.

Tryk & Layout: Kanne Tryk A/S, Århus

ISSN 0907-5038, oplag: 8.500 eksemplarer

SVNORT 1999 kan også ses på: www.sok.dk

Minerydningsfartøjet MAKRELEN's deltagelse i NATO's stående minerydningsstyrke

MAKRELEN og minerydningsdronen **MSF 1** forlagde fra Flådestation Korsør søndag den 18. april for deltagelse i øvelsen **BLUE GAME 1999**. Efter en kort øvelsesbriefing i Frederikshavn sejlede vi gennem Limfjorden til Nordsøen, hvor vores del af øvelsen skulle foregå.

Udcheckning af MSF 1

BLUE GAME blev for vort vedkommende anvendt til endelig finpudsning af de forskellige rutiner i forbindelse med minerydning. Især blev den endelige udcheckning af **MSF1** en stor udfordring – og efter en stor arbejdsindsats fra især **MSF**-besætningen, kunne også **MSF1** meldes klar til den nært forestående deltagelse i **SNFC**.

Efter et kortere ophold på Flådestation Frederikshavn kunne **MAKRELEN** sejle sydover den 30. april. Dog en smule forsinket af et pludseligt opstået havari på den ene hjælpemotor – og efter en vel overstået inspektion af Chefen for 3. Eskadre.

Operationer i Middelhavet!

Den 1. maj kunne vi så i strålende solskin og fladt vand indgå i Standing Naval Force Channel (**SNFC**) i farvandet ud for Århus. Dette var en begivenhed, der fra besætningen var set frem til, lige siden det året før var blevet stillet i udsigt, at **MAKRELEN** skulle deltage i **SNFC** – oven i købet på en tur, der omfattede øvelser i Middelhavet. Så langt sydpå har en **STANDARD FLEX** aldrig tidligere sejlet.

Udover **MAKRELEN** bestod **SNFC** af **SANDOWN** (UK), **LINDAU** (G),

MSF 1 under gang med side scan sonar nede

URK (NL), **ASTER** (B) samt **RAUMA** og **VIDAR** begge fra Norge.

Efter at have passeret Kielerkanalen gik vi sydover til Den Helder, hvortil vi ankom den 3. maj. Dette ophold skulle vise sig at blive en særlig mærkedag for **SNFC**. Udover kommandoskift fra norsk til hollandsk styrkechef fik styrken også nyt navn. Den hedder nu:

MINECOUNTERMEASURE FORCE NORTHWESTERN EUROPE – (MCMFORNORTH).

»Change of Command«-paraden samt navneskiftceremonien afholdtes 7. maj, hvorefter det nye »barn« **MCMFORNORTH** sejlede fra Den Helder dagen efter – dog uden **RAUMA** og **VIDAR**, som forlagde hjemefter mod Norge. I stedet var styrken suppleret op med det engelske søopmålingsfartøj **BULLDOG**, der skulle afløse **VIDAR** som styrkens kommandoskib.

Næste havn sydover blev Brest i Frankrig, hvor styrken fik fyldt tankene op, inden man fortsatte over Biscayen mod Lissabon. Turen over Biscayen vil sent blive glemt af **MSF1** besætningen, idet hårdt vejr gjorde opholdet om bord til en prøvelse ud over det sædvanlige, og den relativt lille »drone« fik bekræftet sit ry som værende et meget livligt fartøj.

Små snedige værtshuse

Efter en skøn natsejlads ned langs den portugisiske kyst, kunne vi 14. maj anløbe Lissabon, hvor vi skulle tilbringe tre dage. Disse dage blev for vagtfrit personel anvendt til kulturelle besøg i den portugisiske hovedstad, besøg på små snedige værtshuse samt ophold på badestrandene ude ved Atlanterhavet.

Natten til den 19. maj gik **MAKRELEN** og **MSF1** gennem strædet ved

Gibraltar – dog uden at besætningen kunne observere aberne på Gibraltarklippen. I stedet kunne vi glæde os over gennem de sidste mange døgn at have nydt godt af højtrykket over den Iberiske halvø. Heller ikke delfinerne havde svigtet os. De viste sig hyppigt som gæster under vor sejlads i Middelhavet.

Et pit-stop på Ibiza mistet

Kort før ankomst til Alicante i Spanien blev skibet informeret om, at vi sandsynligvis skulle deltage i operationer i Adriaterhavet. Det drejede sig om identificering og bortsprængning af flybomber, som af sikkerhedsgrunde var kastet af NATO fly på vej tilbage mod baserne i Italien. Mandat til en sådan opgave blev senere givet qua en folketingsbeslutning.

Under besøget i Alicante, fik MAKRELEN besøg af den danske konsul. Han kom til middag med sin kone og var meget glad for at få »dansk« mad. Sild, snaps og andet godt fra kokkens hylder var meget populære.

Efter et dejligt ophold i Alicante,

hvor skibets besætning bl.a. fik lejlighed til at nyde de dejlige badestrande, sejlede vi mod Palermo i Italien. Den oprindelige plan var, at MAKRELEN skulle forlægge til Mallorca efter et pit-stop på Ibiza, hvorefter vi skulle deltage i øvelsen ALCUDRA. Disse planer blev ændret, og i stedet blev der som nævnt forlagt mod Palermo, hvorfra vejen gik videre til Ancona, hvortil vi ankom den 2. juni.

Før vi gik ind til Palermo, fik vi tid til at teste den side scan sonar, vi havde fået sendt ned til Alicante ud for Siciliens kyst. Testen forløb fint, og med de stejle bjerge som baggrund fik vi tid til en baderulle. Dykkerne fik tid til at opretholde status i det klare vand. Det er fascinerende at kunne se dykkernes gule apparater helt ned til 25 m.

Fantastisk vejr og meget blåt hav

Palermo er et travlt sted, dog tilsyneladende ikke med så mange turister endnu. Vi ankom ved aftentide, og skulle afgå næste formiddag, så der blev ikke tid til de store udflugter.

Alles tanker var alligevel også rettet mod den forestående tur til Adriaterhavet.

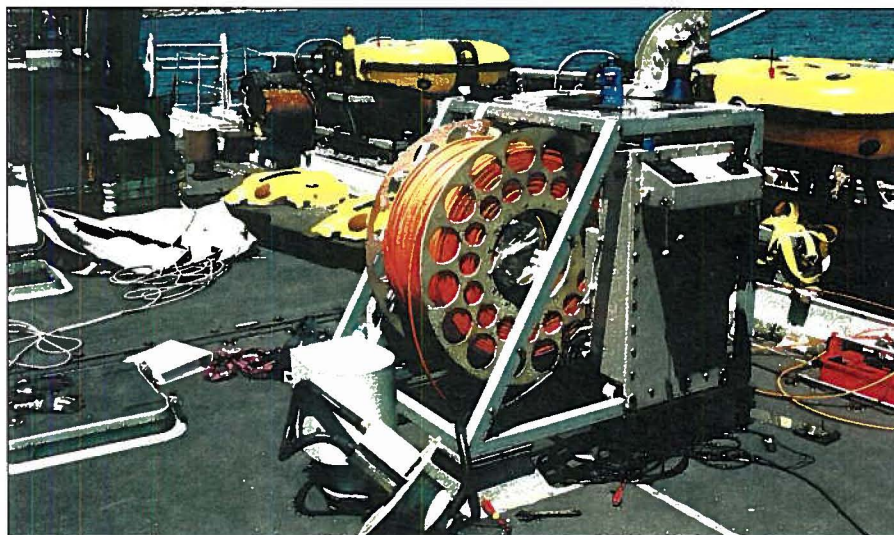
Turen efter Palermo forløb planmæssigt. Vi var nu blevet vant til at forlægge over større afstande med MSF i ubemandet tilstand. En gang i døgnet sendtes en gummibåd over med et drone hold for at flytte gasolie til de korrekte servicetanke og for at gå den daglige inspektion. Dette gøres uden forsinkelse for styrken, idet vi kun i kort tid tager lidt fart af MSF, når personel skal til og fra borde.

Turen til Ancona bød på fantastisk vejr og meget blåt hav med delfinerne springende omkring os. Undervejs var det også tid for besætningen til at genopfriske diverse ruller, havariøvelser og engagementsøvelser. Luftvarslingsradaren og FLEXFIRE radaren viste sig begge at være i meget god form, og mange fly blev »engageret«.

Operation ALLIED HARVEST

Vi kom til Ancona 2. juni, og byen har siden været vor base for operation ALLIED HARVEST. Indledningsvis lå vi 6 dage i Ancona, fordi COMNAVSOUTH ventede lidt med at give styrken en defineret opgave. Ventetiden gik med at få optimeret vort udstyr og se lidt af omegnen (høje, strande, Venedig, Rimini og San Marino). Blandt andet fik kanonværkstedet fra Frederikshavn has på en fejl i vor kanon, så to dage før operationen startede, sejlede MAKRELEN ud for at skyde i et lokalt skydefelt. Chefen for MCMFORNORTH og tre af de øvrige skibschefer tog med ud for at se en rigtig kanon skyde. Heldigvis gik alt som det skulle.

Endelig kom vi så i gang. De efterfølgende 7 dage dækkede MAKRELEN et 33 kvadratsømil stort område (mere end 40% af det område 4 af

Skift af kabeltromle til undervandsdrone

styrkens skibe arbejdede i). Først på sidstedagen fandt vi en bombe. Den var godt nok ikke fra denne konflikt, men alligevel. Det har været lidt frustrerende kun at finde olietønder, malerspande, wire, borerør, I-jern og meget andet, som viser, at Adriaterhavet desværre også bruges som affaldsplads. Så Bomben blev bortsprængt under udelt opmærksomhed.

Som et kuriosum skal nævnes, at vi fandt to store dynger velbevarede amfora krukker, lerkrus m.m. Positionerne er videregivet til den italienske flåde, som har et nært samarbejde med landets arkæologer. Vi har senere fundet et 110 m langt og 28 m højt vrage, som ikke er så gammelt, der ikke var kortlagt. (Jo, side scan sonaren overlevede, men flere om bord havde hjertet langt oppe i hal-sen).

Vi er mere end godt med

Om vores MCM system som helhed, kan vi godt sige, at vi er mere end godt med. Bundforholdene var meget favorable, så vi gennemgik områder med stor hastighed. Havde vi to droner, som systemet er designet til, ville vi kunne arbejde op til 4 gange så hurtigt, som de øvrige skibe i styrken. For så vidt angår undervandsdronen, er vi med i »MCM Formel 1«. DOUBLE EAGLE er uden sammenligning den bedste af alle i øjeblikket. (Tak til orlogskaptajn William Lerche, Søværnets Materielkommando, der er fader til denne konstruktion).

Efter en uges arbejde sejlede styrken ind til Ancona til en planlagt reparations- eftersyns- og hvileperiode. Vedligeholdelsesteamet (M-LOG) kom ned til os og udførte et stort stykke arbejde. Blandt andet viste det sig, at hjælpemotor J var så defekt, at den skulle skiftes. Kort fortalt – hjælpemotor med fly, lokal kontrakt med stor kran til udtagning af container D, døgnarbejde for at få MAKRELEN klar til afgang fredag den 25 juni. »Det var bare godt gået«. Enkelte fik lejlighed til at få pårørende ned, hvilket naturligvis lusede. Andre fik en sviptur til Rom. Det var en meget stor oplevelse.

Vel klar, med friske kræfter, til igen

at gå på havet, arbejdede vi på næste opgave i 2½ døgn, hvor vi fandt 2 objekter, nemlig en bombe magen til den første og så en nyligt kastet bombe. Begge blev bortsprængt. Samlet havde de 4 af styrkens 7 skibe, som vi var sammen med da, fjernet 13 bomber og lignende.

Vi fik nu en ny opgave, og det tyske skib fandt med det samme en bombe. Der arbejdede MAKRELEN 14 dage lidt sydvest for det område, hvor de første operationer foregik. Der var mange bomber i det nye område, hvor blandt andet et B-52 fly angiveligt skulle have droppet en last »mk-82 bomber«. MAKRELEN var efter to dage i området heldige, og fandt en bunke spredt over ca. 100 m med 16 bomber. Så var der fest, og der blev virkelig brug for de ekstra DAMDIC-ladninger, som var bestilt til levering i Ancona få dage efter.

Forsvarets TV viste interesse for MAKRELEN??? og hvad så.

I forbindelse med operationen havde Forsvarets TV vist interesse for MAKRELEN deltagelse i operation ALLIED HARVEST. Det udsendte team var heldig at være med i de allermest spændende øjeblikke, specielt den nat, hvor vi fandt de 16 bomber. De fik god lejlighed til at få filmet MAKRELEN i aktion, både under afsøgningsarbejdet og under bortsprængningerne. Vi håber på et interessant program på DR-TV, for her er der virkelig lejlighed til at vise danskere på job i udlandet – med en succes, der giver genlyd ind i alle de andre landes flåder.

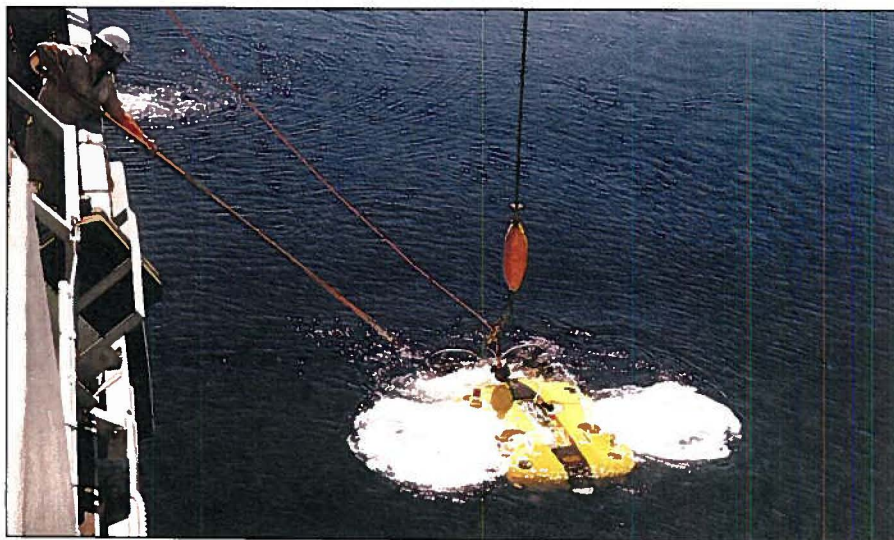
MAKRELEN fandt i alt 25 bomber, tre store bunker med gamle amfora krukker, et meget stort antal umarkerede vrage og et utal af gamle olietønder. Over 30 % af alle bomber blev fundet af MAKRELEN, inden skibet forlod området. 67 kvadrat sømil blev afsøgt, og SF300 MCM koncepten beviste sit værd. Der udestår endnu enkelte tiltag, som skal gøre koncepten komplet, men søværnet er meget tæt på at have et endog meget kapabelt minejagt system. Det bliver spændende at følge de kommende bestræbelser på at få en (mine-) strygekomponent »indlemmet« i koncepten.

– en meget god følelse at få dansk jord under fødderne.

MAKRELEN vendte via Calgiari, Malaga, La Coruña og Cherbourg tilbage til Korsør den 27 juli 1999 kl. 0900. Familierne var mødt talstærkt frem og presseopbuddet var stort. Vi blev, med parade på kajen, taget imod af stabschefen ved Søværnets operative Kommando, kommandør N.A. Bindner. Det var for alle en meget god følelse at få dansk jord under fødderne igen efter en krævende, men meget spændende tur.

Besætningen riggede herefter skibet af, medens familierne nød det gode vejr på stranden syd for Korsør. Alle meldte klar kl. 1245, og efter en mønstring, hvor chefen ønskede alle god ferie, gik MAKRELEN på ferie i hele august måned.

MAKRELEN

Undervandsdrone som bjærges (Alle fotos: MAKRELEN)

»Beskatning af søværnets sejlede personale«

Med virkning fra 1. april har Skatteministeriet bestemt, at de merudgiftsgodtgørende ydelser, kontant- og kostgodtgørelse (MUG) er skattepligtige. Med virkning fra samme dag blev personel om bord i søværnets enheder endvidere beskattet af værdien af deltagelse i kostforplejningen med en værdi af 55 kr.

I søværnets enheder blev meddelelsen om dette mødt med en blanding af overraskelse og vrede. I Søværnets operative Kommando (SOK) blev de ændrede regler opfattet som værende i direkte modstrid med søværnets interesse og det arbejde, der gennem det seneste år har været gennemført med henblik på at forbedre de ydelses- og godtgørelsesmæssige forhold for det sejlede personel.

Årsagen til ændringen for så vidt angår beskatning af MUG er, at Skatteministeriet har bestemt, at personel i søværnets sejlede enheder ikke længere er anset for at opfylde ligningslovens bestemmelser for at kunne oppebære skattefri dækning for de merudgifter, der er forbundet med fravær fra basehavnen som følge af sejlads. Det skal bemærkes, at Skattevæsenet gennem flere årtier har anerkendt, at personalet påføres merudgifter under sejlede tjeneste. Såvel Søværnets operative Kommando som Forsvarskommandoen (FKO) har derfor tilkendegivet, at man ikke er enig i Skattevæsenets ændrede opfattelse. Søværnets operative Kommando og Forsvarskommandoen er fortsat af den opfattelse,

at personalet påføres merudgifter, når der forrettes sejlede tjeneste. Sagen har i løbet af sommeren været genstand for opmærksomhed i flere dagblade, ligesom der fra forskellig hold har været rejst spørgsmål til Skatteministeren samt møde mellem Skatteministeren og Forsvarsministeren. Konsekvensen heraf har bl.a. været, at der i slutningen af juli, som led i afgivelse af konkrete oplysninger om praksis for udbetaling af merudgiftsgodtgørelse og deltagelse i kostforplejningsvirksomheden om bord, er rettet fornyet henvendelse fra Forsvarsministeriet til Skatteministeriet. Heri stiller man sig uforstående over for Skatteministeriets ændrede fortolkning af ligningsloven og i den forbindelse sidestillingen af søværnets sejlede personel med ansatte, der er påmønstret et skib. Det

er opfattelsen, at der kræves en stærkere lovhjæmmel end en fortolkning af ligningslovens ordlyd til at lade søværnets sejlede personel omfatte af en undtagelse til en hovedregel i skattelovgivningen. En fortolkning, der stiller søværnets personel ringere end alle andre offentligt og private ansatte på tjenesterejse. Samtidig har Forsvarsministeriet anmodet om Skatteministeriets stillingtagen til et forslag om fastsættelse af en lavere standardsats, idet Skatteministeriet i forbindelse med svar på spørgsmål S 2438 af 30. juni 1999 har anerkendt, at personel i søværnets skibe kan have merudgifter under sejlede tjeneste.

Det haster med at finde en tilfredsstillende løsning for søværnets personel. Problemet vedrører ikke alene det sejlede personels dækning af

Søværnets Operative Kommando Stabsbygningen (Foto: Red)

merudgifter mv., idet Søværnets operative Kommando også kan konstatere en væsentlig øget administrativ byrde samt problemer i rekrutterings- og fastholdelsesmæssig henseende. Sidstnævnte er så meget desto mere alvorlig som følge af befolkningens demografiske sammensætning (= de små årgange). Søværnet skal sammen med det øvrige erhvervsliv rekruttere personel fra disse små årgange. For så vidt angår tilkendegivelser fra værnepligtige officerer om at tegne kontrakt er disse faldet markant, ligesom rekruttering fra værnepligtige menige er faldet drastisk fra et niveau på ca. 55% til 25% pr. hold. Der kan endvidere konstateres en stigning i varslede civiluddannelser på ca. 30% og i løbet af de seneste 2 måneder, har Søvær-

nets operative Kommando modtaget ca. 120 anmodninger om forholdsattester mod normalt ca. 20. Endelig har kommandoen for første gang modtaget opsigelser og anmodninger om tjenestefrihed uden løn med direkte henvisning til økonomiske forhold og beskatningssagen.

Personelsituationen er i forvejen spændt som følge af mangel på nøglepersonel samt den iværksatte prioriterede ansættelsespolitik. Yderligere forværring er uholdbar, og det kan derfor ikke udelukkes, at en forværring af situationen kan medføre operative implikationer.

Personellets loyalitet fordrer hensigtsmæssige og fornuftige ansættelses- og arbejdsvilkår. Den gennemførte forringelse af arbejdsvilkårene, som de opleves i søværnets sejlede

enheder, er derfor uholdbar og ganske uforståelig bl.a. set i relation til personale- og lønpolitiske mål. Der stilles fortsat større krav til uddannelse, kompetence og ansvar, hvilket nødvendigvis må honoreres af løn, godtgørelser mv., der virker retfærdig.

Det er Søværnets operative Kommandos håb, at kompetente myndigheder snarest muligt får rettet den åbenbare uhensigtsmæssighed Skatteministeriets ændrede ordlydsfortolkning giver anledning til.

Niels Jacob P. Hansen

Kommandørkaptajn

Chef for Økonomiafdelingen i Søværnets operative Kommando

Nye FLEX-fartøjer til Søværnet

Chefen for Søværnets Materielkommando's tale ved overdragelse af MSF I den 9. august 1999.

Forsvarschef, mine damer og herrer!

På denne nye festdag i søværnet er det med tilfredshed og stolthed, at jeg om et øjeblik kan overdrage søværnets første »mindre standardfartøj« (MSF) til Forsvarschefen.

Tilfredshed, fordi det er lykkedes gennem de sidste mere end 10 år at udvikle og raffinere søværnets minerydningsdroner, så de i dag fremstår som et solidt udgangspunkt for søværnets fremtidige MSF. Stolthed, fordi forsvaret med dagens overdragelse markerer, at koncepten bag de mindre standardfartøjer er levedygtig og fremsynet. Hvad der blev ud tænkt for 4-5 år siden, er nu en realitet. I krigstid en ubemandet og højeffektiv minerydningsdrone og i fredstid et FLEX-fartøj, der året rundt kan løse de mange og forskelligartede arbejdsopgaver, som i dag udføres af opmålingsfartøjer, torpedoindbjærgningsfartøjer, de mindste kuttere og

tidligere også af skolebådene – og i en større udgave også som erstatning for orlogskutterne i deres rolle i farvandsovervågning og søredning. De mindre standardfartøjer blive søværnets arbejdsheste i fremtiden, og udrustningen skal nemt og fleksibelt tilpasses den enkelte opgave. Her er tale om en videreførelse af STANDARD-FLEX koncepten, således at hvert fartøj kan udnyttes optimalt i fred, spænding og krig.

Den første MRD – på 17,8 m og delvis finansieret af udviklingsmidler fra Erhvervsministeriet – var i 1987 designeret til minerydning i Storebælt.

Med et ændret indsatsområde og øget vægt på operationer fjernt fra de kystnære danske farvande, blev det hurtigt klart, at fartøjerne var for små. Desuden ville de ikke kunne slæbe det minerydningsgrej, der skal indgå i søværnets fremtidige minerydningskoncept.

Hertil kom, at transport af SF-300 containere sikrest og lettest kan ske ad søvejen, og sidst men ikke mindst kan der i fredstid opnås driftsbesparelser, såfremt det mindre standardfartøj – bemanded og med MCM-container ombord – selvstændigt kan af-

Forsvarschefen og chefen for SMK foran MSF (Foto: SMK)

søge farvandsafsniit eller indgå i eftersøgning m.v. Kunne der skabes en teknisk tilfredsstillende løsning, var der derfor meget at spare for søværnet og forsvaret.

I 1994-95 udvikledes og opbyggedes et testskrog på knap 24 meter, som kunne være afprøvnings- og udviklingsplatform for koncepten og for det fremtidige mindre standardfartøj.

4 fartøjer er nu bygget eller er under bygning, og MSF 1 er som repræsentant for de mindre standardfartøjer klar til at blive overdraget til operativ brug. Disse 4 er en del af de sidste 2 af i alt 5 MCM-moduler, men som det fremgår af Forsvarsaftalen, vil der frem til 2004 blive bygget yderligere 10 MSF type 1 og 6 af den større MSF type 2. Man kan til den tid med rette tale om en MSF flåde på mere end 20 fartøjer.

Tak til alle der har troet på koncepten og arbejdet på en virkeliggørelse.

Tak til værft og øvrige leverandører og en særlig tak til de nøglepersoner ved Søværnets Materielkommando, flådestationerne og 3. Eskadre, der har været så stærkt medvirkende til at realisere koncepten. I har alle ydet en stor og påskønnelsesværdig indsats – en indsats som imidlertid ikke er slut, men skal fortsætte i de kommende år – indtil hele MSF flåden kan stå til søs.

Til slut skal jeg nu meddele, at Søværnets Materielkommando har afsluttet denne del af projektet, og at MSF 1 er teknisk klar til operativ tjeneste. Med ønsket om, at de mindre standardfartøjer må tjene søværnet og det danske samfund i mange år, skal jeg herved overdrage MSF 1 til Forsvarschefen.

Forsvarschefen svarede:

»Det er mig en stor glæde at få lejlighed til officielt at overdrage det første mindre standardfartøj til Søværnets operative Kommando.

Det første mindre standardfartøj – i dette tilfælde udrustet som minerydningsdrone – er et fremragende eksempel på et frugtbart samarbejde mellem dansk erhvervsliv og forsvaret. Fartøjet – men også den samlede koncept – er fremtidssikret og i høj grad tilpasset dansk forsvars nye internationale rolle. Forsvarets internationale engagement er efter ophøret af Den Kolde Krig øget ganske betydeligt. Vore politikere evnede på et meget tidligt tidspunkt at identificere behovene samt at se mulighederne i den nye verdensorden. Danmark gik foran og stod ved sin politik. Forsvaret har spillet en ikke uvæsentlig rolle i denne nye politik. OL

FERT FISCHER's deltagelse i Golfkrigen markerede vendepunktet, og siden har forsvaret været repræsenteret i ex-Jugoslavien, senest ved deltagelse i Kosovo-konflikten. Her deltager – som bekendt – blandt andet enheder fra søværnet i NATO ammunitionsrydningsstyrke i Adriaterhavet. Indtil for nylig har MAKRELEN været en del af styrken og har anvendt netop det første mindre standardfartøj som minerydningsdrone til løsning af minerydningsopgaven. Fartøjet er således afprøvet under realistiske operationer i forhold til en skarp situation. Det er derfor et velafprøvet og godt fungerende fartøj, jeg i dag kan overdrage til Søværnets operative Kommando.

Fartøjet er størrelsesmæssigt tilpasset de nye opgaver, som typisk ligger uden for de indre danske farvande, og der er gjort brug af vore gode erfaringer med FLEX-koncepten i konstruktionen. Fartøjets evne til at kunne tilpasses situationen og opgaven giver fleksibilitet og sikrer derved vor evne til at løse mangeartede opgaver under vilkår, som til stadighed ændres. Herudover sikrer skibets konstruktion, at det kan løse flere opgaver, hvorved en række af vore mindre fartøjer på sigt kan afløses af færre skibe. Hertil kommer en mærkbar reduktion af drifts- og vedligeholdelsesomkostningerne, der er væsentlige i en tid, hvor der hele tiden må foretages økonomiske prioriteringer. Med overdragelsen af fartøjet i dag rykker standardiseringen af søværnets skibe i form af FLEX-koncepten et væsentligt skridt fremad, hvilket er med til at sikre en tidsvarende og moderne flåde langt ind i næste årtusinde.

En stor tak til Søværnets Materielkommando og vore civile samarbejdspartnere for et godt udført arbejde. Samtidig ønsker jeg Søværnets operative Kommando tillykke med det nye fartøj samt alle gode ønsker for skibsklassen.

Jeg overdrager hermed det første mindre standardfartøj til Chefen for Søværnets operative Kommando.«

(SMK)

Søværnets Tekniskole kan føre sin virksomhed 130 år tilbage og fejrede fødselsdagen ved et historisk arrangement.

Den 21. juni 1869 udgav Marineministeriet en kongelig underskrevet resolution, som første gang beskrev teoretiske krav til maskinelever på manuelt niveau. Egentlig skoleundervisning inden for det maskintekniske område var dermed en realitet.

Der har altid været tradition for, at Flåden uddannede sine egne håndværkere og mellemledere. Med indførelsen af dampmaskiner til fremdrivning af Flådens skibe opstod behovet for kvalificeret betjeningspersonel til disse moderne maskinerier. Flåden havde ganske vist haft dampmaskiner i skibene i nogle år, men betjeningspersonellet hertil var forhyret udefra – ofte fra leverandøren af maskineriet. Man ville sikre sig, at den nye teknik virkelig slog an, før man påbegyndte at uddanne eget personel.

»Plan for Flådens Skibbygningssskole«, som Kong Christian IX's resolution fra 1869 hedder, indledes således med at fastslå, at »Skolens bestemmelse er at uddanne unge mænd til at kunne blive dygtige underofficerer og mestre ved Skibbyggeriet, Maskinvæsenet og de dertil hørende fag, såvel i Statens tjeneste, som udenfor samme«. Resolutionen beskriver også hvordan maskinelevernes uddannelse i bl.a. matematik og teknisk tegning skulle suppleres med dampmaskinlære.

Flåden var opbygget på en ganske anderledes måde for 130 år siden. Den var dengang sammensat af udrustede enheder. Orlogsværftet leverede skibene og ofte tillige specielt uddannet personel på manuelt

Søværnets Teknikskole slår bro til fortiden

og mellemederniveau, medens officererne fortsat uddannedes på Søværnets Officersskole.

Det var derfor naturligt, at Flådens Skibsbygningsskole var underlagt Orlogsværftet. Ledelsen af skolen var overdraget til Chefen for Håndværksskorpset. Der var ansat en inspektør til at stå for skolens økonomi, besørge det forefaldende skriverseri og føre tilsyn med eleverne. Søværnets Teknikskole betragter denne resolution som starten på den egentlige, strukturerede, tekniske uddannelse i søværnet.

Den almindelige udvikling inden for skibsfarten – og specielt udviklingen inden for Flåden – har løbende medført anskaffelse af nye materielssystemer og hermed ændring af procedurer og uddannelser. Der blev oprettet et stort antal specialtjenester – og da hver tjeneste havde et stort indhold af uddannelse, oprettedes selvstændige skoler inden for de fleste tjenester.

Hver epoke i Flådens historie har gennemgået strukturtilpasninger baseret på politiske direktiver. I september 1970 reduceredes således antallet af specialskoler til 3, hvoraf Søværnets Teknikskole var én af dem. Ved samme lejlighed blev chefen for Søværnets Teknikskole tillige Søværnets Teknikinspektør med ansvar for de tekniske uddannelser – såvel for enkeltmand, som for enhedsuddannelsen om bord. Denne tanke om at skabe allround teknisk personel kan føres tilbage til resolutionen, hvor uddannelsen beskrives som værende tredelt – vekslende mellem teoretisk skoleundervisning, praktisk værkstedsuddannelse og sejlene tjeneste.

Det fremgår af ovenstående, at Skibsbygningsskolen dengang var underlagt Orlogsværftet. Værftet havde lange traditioner for at bygge skibene af træ. Specielt var egetræ det foretrukne byggemateriale.

I forrige århundrede blev Flåden opbygget og udrustet til blandt andet at eskortere vores også dengang store handelsflåde på verdenshavene.

Foto:TKS

Bygningen af både krigsskibe og handelsskibe gjorde et stort indhug i den hjemlige egetræsbestand.

Behovet for egetræer blev særligt stort efter Flådens Ran i 1807, da englænderne ranede alt flytbart flådemateriel, inklusive det med megen møjle opskårne og oplagrede egetræ, efter Københavns Bombardement og efterfølgende kapitulation. Myndighederne udstedte derfor forordninger om, at egetræer ikke måtte fældes og afhændes uden, at man havde vurderet om træet kunne anvendes til opbygning af den nye Flåde. Senere kom der en egentlig opfordring til skovejerne om at opelske nye egetræer og plantningen blev behørigt forestået af statsskovrider Lars Toksvig.

Træerne er ganske vist originale flådeegge, men når de er vokset til foran skolen, vil de blive anvendt til at give skygge til arbejdsomme elever, der kæmper med de tekniske discipliner. Derved viser vi, at også anvendelse af flådeegge kan undergå forandringer.

Efter plantningen var Chefen for Søværnets Teknikskole vært ved et mindre traktement i skolens vandrehal. Her var der så rig lejlighed for skolens lærere og elever til at konversere med de indbudte gæster, hvoraf skal nævnes repræsentanter for søværnets øvrige skoler på Holmen samt de fire »kunstskoler«, som har indrettet sig på Orlogsværftets gamle grund.

TKS

rekte efterkommere af den oprindelige flådeeg. Ved festligholdelsen af skolens 130 års fødselsdag så man en chance for at slå bro mellem Flåden og leverandøren af skibsbygningsmaterialer – og der blev plantet tre flådeegge ud for hovedindgangen på P. Løwenørns Vej. Flådeegene blev skænket af Frederiksborg Statsskovdistrikt, som var en af de skove, der dengang blev opfordret til at opelske nye egetræer og plantningen blev behørigt forestået af statsskovrider Lars Toksvig.

Træerne er ganske vist originale flådeegge, men når de er vokset til foran skolen, vil de blive anvendt til at give skygge til arbejdsomme elever, der kæmper med de tekniske discipliner. Derved viser vi, at også anvendelse af flådeegge kan undergå forandringer.

Efter plantningen var Chefen for Søværnets Teknikskole vært ved et mindre traktement i skolens vandrehal. Her var der så rig lejlighed for skolens lærere og elever til at konversere med de indbudte gæster, hvoraf skal nævnes repræsentanter for søværnets øvrige skoler på Holmen samt de fire »kunstskoler«, som har indrettet sig på Orlogsværftets gamle grund.

TKS

Afslutning på taktisk divisionsofficers uddannelse

Det nyudklækkede hold foran AIS (Foto: AIS)

Den 17. juni 1999 var en festdag på Søværnets Taktik og Våbenskole, Kampinformationskursus (AIS). Anledningen var afslutningen på det sidste Taktisk Divisionsofficerskursus af den gamle type i forlængelse af VUT I/L. Kurset blev gennemført i perioden 25. januar – 17. juni med deltagelse af 11 elever. Dagen blev yderligere gjort mere festlig gennem af udnævnelse af 4 kaptajnløjtnanter, der med dette kursus blev helt færdige med VUT I/L. De uddannelsesansvarlige var repræsenteret ved Taktik og Våbeninspektøren, kommandør F. v. Essen-Müller (TVI) og chefen for Søværnets Officersskole kommandør S. Kirkegaard-Sørensen (CH SOS). Til udnævnelsen og afslutningen holdt Taktik og Våbeninspektøren følgende tale:

»Tillykke med et vel gennemført Taktisk Divisionsofficers Kursus. Tillykke til søværnets 4 nye kaptajnløjtnanter. Tillykke og ikke

mindst tak til jeres pårørende for tålmodighed, opbakning og af-savn gennem kursusforløbet.

I står nu foran et nyt og meget væsentligt kapitel i jeres søofficersliv. I den operative tjeneste er I rykket et niveau op i kvalificeret viden, og I skal i tiden forude, for jer selv, og for jeres chefer vise, at kvalifikationerne er på plads, og at I kan bruge dem i praksis.

Med den kvalificerede tjeneste der følger, vil I i løbet af de næste par år placere jer som nøglespillere på søværnets taktisk/operative hold – Det hold, der sætter den professionelle standard, og hvorfra vi henter fornyelse og taktisk udvikling. At være med på dette hold kræver engagement, professionalisme og selvstændighed – men rummer så til gengæld mulighed for et rigt, udfordrende og givtigt arbejdsliv. Så brug disse muligheder til glæde og tilfredsstillelse for jer selv – og til glæde for søværnet.

Udfordringer og oplevelser er der mange af i dagens søværn – tag de udfordringer, der kommer – og vær beredt på, at ikke alt er ubesværet. Og glem aldrig baglandet, når tjeneste og privatliv skal balancere.

Endelig vil jeg citere chefen for Kampinformationskursus' skrivelse vedrørende udnævnelsen i dag – jeg citerer: »Gennem hele kurset har eleverne udvist yderst professionelt og positivt engagement. Eleverne fremstår som et meget homogent og topmotiveret hold«. Med disse ord vil jeg endnu engang sige tillykke og udtrykke et BRAVO ZULU.«

En æra i uddannelsen af Taktiske Divisionsofficere er slut. I et senere nummer vil AIS vende tilbage med en orientering om den nye TDK uddannelse.

Jens Munk Nielsen
»PR« AIS

Søværnets historiske Konsulent 25 år i stolen

Interview med Overarkivar Hans Christian Bjerg, der med sin egen søværnsbestemmelse i ryggen har fungeret som søværnets historiske reference- og udsigtpunkt i 25 år.

Vi har mødt ham i hans strategisk velplacerede kontor ved de militære arkivers afdeling af Rigsarkivet – med udsigt tværs over gården til Folketingets hovedtrappe fra Christiansborg ned til gadeniveau.

Det er fantastisk!

Det er i virkeligheden fantastisk, at en søfartsnation som Danmark med den ældste, organiserede flåde i verden ikke har et helt fakultet ved hvert af de fem universiteter beskæftigende sig med den betydning flåden og søfarten som helhed har og navnlig har haft for nationens opståen, fortsatte eksistens og fremtidige erhvervsmuligheder.

Men i stedet har en enkelt mand, der allerede i en ung alder kastede sig over studierne af Flåden og dens anliggender, opbygget et »enmands fakultet«, der går gny af langt uden for landets grænser – i lande, hvor flåden – berettiget eller ej – spiller en meget større rolle i samfundsbevidstheden og hvor der derfor findes procentuelt langt større forskningsen-

heder med flådehistorie og rationel udnyttelse heraf som speciale.

Hans Christian Bjerg og bestemmelsen

Det er ikke tilfældigt, at den unge studerende ved Københavns Universitet kom til at fungere som historisk konsulent, først ved Marinestaben og siden ved Søværnets operative Kommando, hvor han har sin egen »kasse« i organisationsdiagrammet. Først havde den unge mand nemlig planer om at blive søofficer, men måtte på grund af de skrappe krav til synet, der dengang var ganske ufravigelige, vælge en mere teoretisk vej til søens absolut mest spændende tilværelse.

Studiet af søfarten og dermed Flådens historie var ikke velset på universiteterne dengang – det var landbefolkningens frigørelse og erhvervsudvikling, der passede bedst i det højmarxistiske forskningsbillede på bjerget i København. H.C. Bjerg stod noget alene med sin videnskabelige, søværts forskertrang. Men efter en vel sammenskruet og indsigtsfuld redegørelse om den mest

spændende af alle danske søhelte – en kronik i Jyllands-Posten om Tordenskiold – havde søværnets top fået øje for den marinehistoriske interesserede studerende allerede tilbage i 1964. Han var den gang med til at danne Marinehistorisk selskab, hvis tidsskrift han også grundlagde og var redaktør for i 12 år.

Da den daværende Søværnskommando blev afviklet og opsplittet i Søværnets operative kommando, Marinestaben og nogle indput til forsvarskommandoen og Søværnets Materielkommando blev Søværnskommandoens historiske arbejder, der styredes af kommandørkaptajn E. Borg nedlagt. Men viceadmiral Sven Thostrup sørgede for at tilknytte H.C. Bjerg til søværnet som konsulent gennem en bestemmelse herfor, der faktisk gælder uændret den dag i dag – skønt nu under Søværnets operative Kommando.

Bestemmelsen og konsulentens aldrig svigtende interesse for søværnet både i fortiden, nutiden og fremtiden har afstedkommet en lang række produkter om netop fortiden, nutiden og fremtiden for søværnet –

H.C. Bjerg med Tordenskiolds »Efterladenskaber«

uden hvilke vi næppe havde været helt det, vi er i dag. Det skal blive uddybet nærmere i det følgende.

Skift i det traditionelle magtbillede

Den hovedopgave på universitetet i København, H.C. Bjerg valgte, havde naturligvis et emne, der lå tæt ved den store interesse han nærrede for søværnet. »Debat om Danmarks strategi-problemer 1872-76 beskrevet udfra den sømilitære opfattelse« Debatten reflekterede den tyske flådeopbygning efter den fransk/tyske krig i 1870-71 og alt hvad der siden fulgte af skift i det traditionelle magt-

billede i den nordlige del af Europa. En af konsekvenserne af denne debat var starten på et af Danmarkshistoriens største fejltagelser, når det gælder forsvarsanlæg - Københavns befæstning. Modstanden mod dette mammutprojekt voksede sig så stor, at der ligefrem dannedes et særligt parti til at samle alle modstanderne i de »gamle partier« - Det radikale Venstre, som lige siden nærmest af religiøse årsager har søgt at få nedlagt forsvaret.

Så sent som ved sidste forsvarsforligsforhandlinger kom det meget tydeligt frem, at det ikke var fornuften, der driver partiet mere.

Ligefrem proportional med dygtigheden?

H.C. Bjerg blev indlemmet i Marinehistorisk selskab i 1951 og senere valgt som medlem af bestyrelsen i 1964 og mange år frem. Selskabets tidsskrift grundlagde han i 1967 og blev redaktør for det. Marinehistorisk selskab har desværre ikke så mange medlemmer, skønt det har et meget bredere interessefelt end f.eks. Søliutenant Selskabet og dets tidsskrift, »Tidsskrift for Søværnen«. Marinehistorisk selskab beskæftiger sig med maritim historie så langt tilbage, der kan spores en sådan. Med den geografi Ørignet Danmark og nu-

CHEFEN FOR SØVÆRNET Vedbæk, JUN 1974

MARINESTABENS HISTORISKE KONSULENT

Efter aftale med Chefen for Søværnet har arkivar, cand. mag. Hans Christian Bjerg stillet sig til rådighed som Marinestabens historiske Konsulent.

Marinestabens historisk karakter, herunder:

- Søværnets museale samlinger og deres organisatoriske forhold samt den fortsatte accession af disse.
- Jubilæumsspørgsmål.
- Søværnets deltagelse i det fællesnordiske samarbejde inden for den institutionaliserede militærhistoriske forskning.
- Søværnets heraldik for så vidt der søges historiske forhold lagt til grund..
- Udarbejdelse eller godkendelse af historiske redegørelse, der ønskes støttet eller udsendt af Marinestaben.

Marinestabens historiske Konsulent overtager indtil videre de funktioner og beføjelser, som har været tillagt lederen af den tidligere historiske sektion i Marinestaben, jf. Søværnsbestemmelse nr. 601.

Lederen af Marinens Bibliotek assisterer i den udstrækning, det er muligt, med udøvelsen af disse funktioner.

Marinestabens historiske Konsulent står efter Chefen for Søværnets nærmere bestemmelse til rådighed for søværnets forskellige myndigheder i spørgsmål af historisk karakter.

Marinestabens historiske Konsulent er forpligtet til at følge udviklingen inden for den marinehistoriske forskning og forenings- og organisationsaktiviteten inden for denne og kan lejlighedsvis indgive oversigter herover til chefen for Søværnet.

Marinestabens historiske konsulent kan inden for de her angivne rammer foreslå Chefen for Søværnet, at initiativer tages over for institutioner og myndigheder såvel inden for som uden for søværnet.

Marinestabens historiske konsulent fører selvstændigt brevpapir, og alle skrivelser til og fra Marinestabens historiske Konsulent journaliseres og indgår på normal vis i søværnets arkiv og udgør fortsættelsen af det af Marinestabens historiske Sektion tidligere førte arkiv.

Marinestabens historiske Konsulents postadresse er:
Marinens Bibliotek,
Overgaden 0. Vandet 62 B,
1415 København K.

Marinens bibliotek yder kontorassistance i den udstrækning, det er foreneligt med det daglige arbejde. Til skriftlige udførelser af større format ydes bistand af Marinestaben.

Den historiske konsulent i sit kontor

værende som tidligere tilliggender har, er det i virkeligheden så længe, der har boet mennesker i området efter sidste istid. Det er jo heller ikke ukendt for bare lidt historisk bevidste mennesker, at den stat, der bærer navnet Danmark, igennem tiderne har overlevet, fordi ingen af de større magter i Europa har ønsket, at de vigtige stræder, der forbinder Nord-europa med Skandinavien og Østersøen med Nordsøen og verdenshavet, skulle beherskes af kun en af de andre store statsdannelser. Man kan vel ligefrem hævde, at vi er selvstændige i en grad, der er ligefrem proportional med den dygtighed, hvormed vi er i stand til at passe vore pligter som vogter, regulator og serviceyder for sejladsen igennem denne vigtige maritime »korsvej«.

Historiens nytte

I den tid menneskeheden har kunnet tænke abstrakt, er historien blevet brugt eller ikke brugt med held eller uheld til følge for de skiftende slægter. Uden at citere Nietzsche eller andre højtravende filosoffer kan man vist roligt sige, at jo bedre historikere er til at uddrage de væsentlige er-

faringer fra en periodes hændelser, jo større er mulighederne for den følgende slægt at undgå at begå de samme dumheder. Ud fra denne simple grundholdning stillede interviewereren en lang række spørgsmål til vor historiske konsulent. Der udspandt sig en længere samtale med mange interessante eksempler på det, der er nødvendigt at foretage sig inden for de forskellige faser af denne vigtige proces, der så blændende er vedligeholdt af H.C. Bjerg til gavn for søværnet, dets officerer og i allerhøjeste grad til gavn for den demokratiske proces. Den proces, der sikrer, at søværnet fra lovgivernes og regeringens side får de opgaver, befolkningen på kort og langt sigt har brug for at få løst – og ikke mindst, at der allokeres midler af en størrelse, der matcher opgavernes omfang og betydning uden at skulle trække på en pionerånd eller idealistisk nationalisme hos personellet, som kun kan forventes, når fædrelandet er i krig – og som i fredstid måske er farlig, fordi man næppe formår at tiltrække de dygtige og velafbalancerede medborgere, som forsvaret i et demokratisk land bør bestå af.

Uddrag af kraks blå bog:

BJERG Hans Christian overarkivar, R.; f. 15/8 1944 i Kbh; søn af dekoratør Chr. Jacobsen Bjerg (død 1983) og hustru Anne Grethe f. Jensen (død 1997); gift 30/4 1966 m. gymnastiklærer Liselotte B., f. 24/8 1942 på Frdbg, datter af repræsentant Orla Tinning (død 1990) og hustru Ellen f. Larsen. Student (Østersøgades Gymn.) 1963; cand. mag (historie-indianske sprog og kulturer, Kbh's Univ.) 1971; arkivar i Rigsarkivet s.å.; undervisningsassistent ved Kbh's Univ. (Indianske sprog og kulturer) 1971-83; Søværnets historiske konsulent 1974; tilknyttet undervisningen i søkrigshistorie ved Søværnets Officersskole 1975; kst. overarkivar og chef for Rigsarkivets 3. Afd., Forsvarets arkiver 1981, overarkivar fra 1983. Censor ved Kbh's Univ. 1984 og ved læreruddannelsen 1994.

i. næstformand for Studenterrådet ved Kbh's Univ. 1967-68; formand for bestyrelsen for Akademisk Forlag 1967-74, særlig sagkyndigt medl. af samme bestyrelse 1974-83, for Studenterbogladen 1979-82 og for Dansk Videnskabsforlag 1972-80; medl. af Udgivelseskabet for Danmarks Nyeste Historie 1975 og af bestyrelsen for Marinehistorisk Selskab 1964; 1967 grundlægger af Marinehistorisk Tidsskrift og dets redaktør 1967-78, medred. 1986-91; medl. af bestyrelsen for Selskabet Fregatten Jyllands Venner 1968-79 og af repræsentantskabet for Institutionen Fregatten Jylland fra 1978; medstifter af Dansk Maritim Historie- og Samfundsforskning 1974-78; medl. af Dansk Militærhistorisk Kommission (dansk afd. af Commission Internationale d'Histoire Militaire) 1975, af Orlogsmuseets Comité fra 1976, næstformand fra 1988, af bestyrelsen smst. fra 1988, af Militærhistorisk Konference 1976 og fra s.å. medstifter og medl. af Militærhistorisk Kontaktudvalg; deltager i de internationale amerikanist-kongresser; medl. af bestyrelsen for Dansk Mexicansk Selskab fra 1976, formand fra 1994, af styringsgruppen for bevægelsen Værn om Danmark fra 1982 og redaktør af dennes blad 1982-84; medl. af bestyrelsen for Landsforeningen Værn om Danmark fra 1986, af Søværnets heraldiske arbejdsgruppe fra 1982 og af Søværnets Museumskommission fra 1984; formand for styrelsen Rungsted Private Realskole 1983-84; medl. af Kontroludvalget vedr. Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester fra 1987, af Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie fra 1988 og af styregruppen for Danmarks Gymnastik Forbund fra 1990, formand fra 1992; formand for Landsforeningen til Bevaring af Fotografier og Film fra 1991; medl. af Det Krigsvidensk. Selskab fra 1991, af bestyrelsen for Fonden Peder Skram fra 1995 og af Forsvarskommissionen af 1997.

Har bl.a. udg.: Fra Absolutisme til Revolution 1650-1815 (Gjellerups Verdenshistorie, 1971); Dansk Marinehistorisk Bibliografi 1500-1975 (1975); Poul Løwenørn (1984); Lex Rechnittzer – Optegnelser over tilblivelsen af Lov om Søværnet 1932 (1985); Ligaen – den danske militære efterretningstjeneste 1940-45 I-II (1985); Tordenskiold – Gilmt af Vessel (1990); Til fædrelandets forsvar. Værnepligten i Danmark gennem tiderne (1991); Til Gavn for Danmarks Forsvar. Reserveofficersinstitutionen i Danmark (1995); medforfatter til Torpedobåde gennem 100 år (1979); Danske Orlogsskibe 1690-1860 I-II (1980); Ubåde gennem 75 år (1984); Flåde og Teknik 1739-1989 (1989); Marinehjemmeværnet 1952-1992 (1992); Fregatten Jylland. Fra Orlogsværft til Museumsdok (1996); medarbejder ved Dansk Biografisk Leksikon (3. udg.) 1976-84 og ved The International Military Encyclopedia 1986; fagkonsulent ved Den Store Danske Encyklopædi 1992-96. Adresse: Møllevej 4, 2970 Hørsholm.

Nr. 1 af de tre tykke bind på Tordenskjolds efterladte effekter

Specifik maritim opgaveløsning

H.C. Bjergs virke falder derfor i principielt fire forskellige aspekter eller måske rettere faser, der er indbyrdes afhængige:

- Grundforskning
- Specifik maritim opgaveløsning
- Undervisning af kadetter og studenter
- Deltagelse i den løbende forsvarsdebate

Som et ekstra aspekt ved alle fire faser er det nødvendigt at huske på den store forfatterindsats, vi har fra overarkivarens hånd, der har formidlet en lang række svære og indviklede emner ud til en bred skare af personer med interesse for forsvaret.

Manden på Blushøjen

De fleste mennesker vil nok have svært ved at fatte omfanget af det kæmpeprojekt, H.C. Bjergs liv og virke repræsenterer – og i hvilken grad han er et af de faste holdepunkter i Flådens liv og vel. Derfor lad mig foreslå et billede af et menneske, der med opbydelsen af sin yderste formåen efter 25 års rejse, er nået op på den indtil videre højeste og mest synlige signalhøj (beacon) (blushøj). Her står han og studerer sejladsen i detaljer, som den er foregået hidindtil. Det, han lærer heraf, videregiver han hurtigst muligt ved at tænde ild til advarsel for de kommende.

Det er ikke så tit, en videnskabsmand har de helt åbenbare evner for også at gøre andre delagtige i sine resultater – til den rigtige tid – på det rigtige sted.

Det nye storpolitiske »environment«

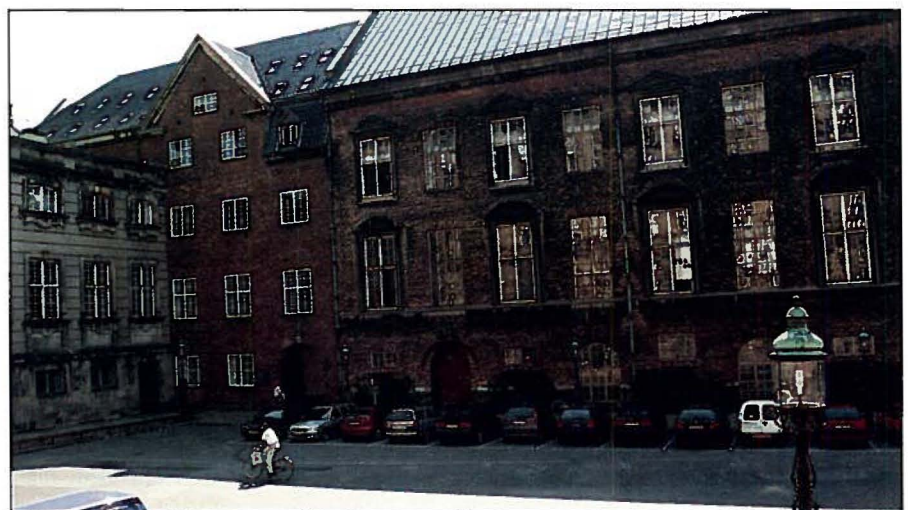
H.C. Bjerg har som anført en omfattende aktivitet som forfatter af bøger og Hæfter om marinehistoriske emner – en del af den som indlæg i den evige debat om forsvarets størrelse og udformning. Dette resulterede i en helt naturlig plads i den sidst sidende forsvarskommission, der nedsat af Folketinget gennemarbejdede status i næsten alle sammenhænge omkring forsvaret – og efter megen

diskussion fremkom med en serie anbefalinger til opdatering af forsvaret efter det, man troede var det nye storpolitiske environment. Hele arbejdet skæmmedes dog i nogen grad af ministerens egen ikke helt upartiske deltagelse i det hele – samt naturligvis, den radikale repræsentant, der nok nærmest har det som religion, at forsvaret bør afskaffes uden hensyn til de opgaver, det faktisk løser i ind og udland.

H.C. Bjerg har flere store værker på bedding. F.eks. en minutios gennemgang af alle akterne omkring admiral Rechnitzers tilbagetræden i 1940, hvor 4 søofficerer mødte op og opfordrede ham til at træde tilbage – aldeles omgående, hvad han så gjorde. En temmelig dramatisk episode, der ikke er paratviden hos ret mange i dag.

– der kun må udleveres af chefen selv!

Dertil kommer et imponerende værk om heraldik i Søværnet. Vi kender alle de våbenskjolde, der findes til hver enhed, men kender vi også baggrunden. Det bliver spændende, vedkommende og nutidig læsning med mange flotte afbildninger af de velordnede våbenskjolde fra før og nu. Der arbejdes med en plan om, at søværnets personel på en eller anden måde kan få tag i en samling af de våbenskjolde, de selv har gjort sig fortjent til i kraft af deres egen tjeneste i de forskellige skibe og land institutioner – uden at skulle anskaffe de ret tunge og meget kostbare origi-

Folketingets udsigt til H.C. Bjergs kontor i Rigsarkivet (Fotos: Red)

nalkopier, der i øvrigt kun må udleveres af chefen selv. Som vi havde Søholm krus i de gode gamle dage, da bornholmsk fajance endnu kunne betales af andre end rige turister!

Så er der Tordenskiold. Om ham er H.C. Bjerg ved at skrive en større bog for forlaget Gyldendal – en populærhistorisk bog, der skal hvile på videnskabeligt grundlag – modsat en del andre af de mange værker om den dansk-norske søhelt, der var en helt enestående begavelse på det søtaktiske område, men var meget forhadet af mange, fordi han ikke overholdt flere regler end de, han selv kunne lide.

Under interviewet fik deres udsendte lejlighed til at blade i en af de tre mere end 2000 sider tykke optegnelser af admiralens efterladenskaber til brug for den nok mest pedantiske skiften af et bo, der er forekommet i Danmark efter et enkelt menneske. Akterne i den sag fylder i alt en hylde meter i rigsarkivet – den tog også 22 år at gennemføre.

25 år på toppen – en god præstation
Denne artikel har to helt klare mål. At hylde jubilaren og at sørge for at han og den institution han repræsenterer kommer til at leve i fremtiden – leve så godt, at den vokser til det niveau, der i brug for i fredstid – i en tid hvor vi hele tiden laver om på søværnet, men også optager nye kontakter og samarbejdspartnere, hvor man ofte skal langt tilbage i historien for at forstå de pågældende – med et computerudtryk – linke op med dem.

Det gælder både de fremmede her i landet og der, hvor vi er tilkaldt som »aktivitetsdæmpere« – man skal linke op med folk, med deres kultur og historie. Ellers går det ikke!

H.C. Bjerg er ved at vise os vejen.

Sven Voxtorp
Redaktør

Flådemesterskab i Sejlsport 1999

I lighed med tidligere år var der igen i år mulighed for at afprøve sine færdigheder inden for den ædle sport kapsejlad. Der var mulighed for sejlad i to klasser, folkebåd og ynglinge.

.....

4. og 5. august i meget varierende vindstyrker

Desværre var der ved tilmeldingsfristens udløb kun kommet to tilmeldinger til folkebådene (begge besætninger fra Søværnets operative Kommando), så man besluttede at forsøge at overtale alle besætningerne til at stille op i »ynglingeåbådene« i stedet for. Det lykkedes og dette års flådemesterskab holdt sig til en klasse og blev for øvrigt et rent Århus og København opgør.

Københavnholdet, der fornyligt vandt sølv ved Nordisk Mesterskab, satte alle øvrige hold på plads ved at vinde Flådemesterskabet i sejlsport i overlegen stil.

Sejladserne blev gennemført i dagene 4. og 5. august i meget varierende vindstyrker. Hele formiddagen lå sejlerne og led i den bagende sol og ventede på vind. Først kl. 1300 var solopvarmningen blevet så kraftig, at pålandsvinden slog så meget igennem, at sejladserne kunne påbegyndes.

Der blev afviklet to sejladser onsdag i jævn stigende vindstyrke. På andendagen gentog hele vindforløbet sig, men det lykkedes dog alligevel at få gennemført de resterende tre sejladser – den sidste endda i frisk til hård vind.

Der deltog i alt 6 ynglingebesætninger fra Danmark (4 fra København og 2 fra Århus) samt en besætning fra Norge. Den besætning, der er udtaget til at repræsentere Norge ved dette års Military World Championship.

Også et udtagesstævne!

Stævnet var udover at være flådemesterskab i sejlsport 1999 også det stævne, hvorunder den danske besætning, der skal repræsentere Danmark i det kommende udtagelse af CISM verdensmesterskab i sejlsport, der afholdes i Auderød næste år. Derfor blev fredagen da også benyttet til træning af den danske og den norske besætning, der skal deltage i det kommende VM.

Vinder blev i suveræn stil med 0 straf point oversergent Henning Gøtzsche, reservetandlæge Peter Wulff og marineoverkonstabel Martin Krogager – alle fra Holmen. Disse sejlere er samtidigt udpeget til at repræsentere Danmark i årets VM, mere information om dette kan hentes på hjemmeside adressen: www.svn.dk/cism.

Set fra sidelinien
J.P.D.Andersen/SMK
Formand for søværnets sejlsportsudvalg

Afslutningen for »GF-hold 98-2

Som følge af det sidst indgåede forsvarsforlig, er bevogtning og nærforsvar i søværnets regi snart et afsluttet kapitel. Dette indbærer blandt andet nedlukning af den afdeling af Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, som forestår uddannelsen af gruppeførerklassen – de Serjenter man benytter ved marinekasernerne.

Et underligt »grønt begreb«

Da Marinekasernen uddanner det sidste hold værnepligtige menige fra 5 juli-3. december 1999, har Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole med udnævnelsen af GF hold 98-2, 14. juni 1999 uddannet det sidste hold gruppeførere. I den forbindelse ønsker Søværnets sergent- og Reserveofficersskole at skrive dette indlæg for at runde tiden med bevogtning og nærforsvar i søværnet af. Som de fleste i søværnet ved, er bevogtning og nærforsvar et underligt »grønt begreb«, som søens folk har svært ved at forholde sig til. Man ser altid bevogtnings- og nærforsvars folk i »kompost uniform«, grønne i hovederne – og så råber og skriger de, som et andet hærregiment. Bevogtning og nærforsvars opgave er/var også meget lig hærens opgaver. De pågældende enheder er blot skræddersyet til søværnet.

Bevogtning og nærforsvar på Søværnets sergent- og Reserveofficersskole

På Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, som i hele søværnet, udgør bevogtning og nærforsvar kun en meget lille del af det store hele. Der starter to gange hvert år 12 mand i GF-klassen, og gennemsnitlig kommer der 8 mand igennem uddannelsen, som varer 6 måneder.

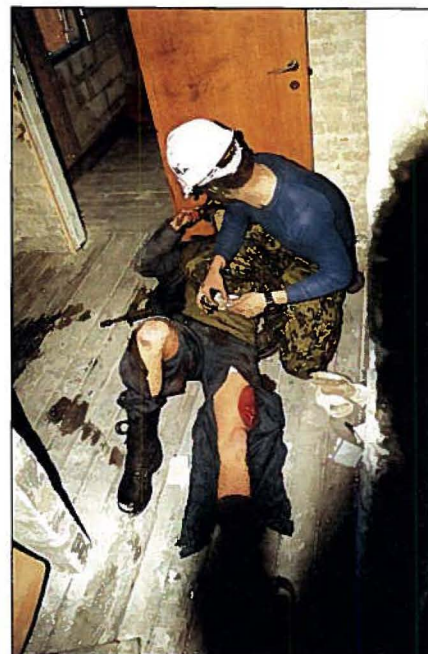
2/3 af GF-ernes uddannelse er bygget op på samme måde som de sejlede serjentes. Den sidste 1/3 er så den, vi bruger på at specialisere dem inden for bevogtning og nærforsvar – primært gennem fagene Gruppeførervirksomhed og Instruktørvirksomhed.

I faget Gruppeførervirksomhed er der indlagt 3 ugers feltmæssig øvelse. En af disse uger bliver betegnet FØRERUGEN. »Førerugen« fungerer som et led i eksamensrækken for GF'erne og skal bestås på lige fod med alle andre eksamener, før eleven bliver udnævnt.

»Førerugen« er efterhånden gået hen og blevet GF-klassens stolte varetegn, uden så mange uden for skolen egentlig ved, hvad den indbefatter. Derfor er det nærliggende at lægge hovedvægten af denne artikel på netop denne uge.

»Førerugen« hold 98-2

»Førerugen« for hold 98-2 lå fra 17.-21. maj 1999. Formålet med øvelsen, er naturligvis at få eleverne afprøvet både individuelt og i gruppergi – in-

den for den viden og de færdigheder, de har erhvervet sig på Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole. Vi har gennem uddannelsen haft rigelig tid til at følge eleverne, deres udvikling og deres evner under »almindelige forhold«. På »førerugen« skal vi se, hvordan de reagerer og handler, når de ikke får meget søvn eller mad og samtidig bliver stillet overfor krævende føringsmæssige opgaver.

Hver elev får en periode som fører for resten af klassen. I den periode kommer han, ud over den rutinemæssige føring, ud for nogle momenter, hvor han bliver prøvet af som fører.

Finder selv det ideelle forsvar

Patruljeopgaver dækker over et handlingsforløb, hvor eleverne bringes i situationer, der får dem til at tænke som deres potentielle fjende – og dermed selv finder det ideelle forsvar – i vekslende grad, naturligvis. Patruljer udfører oftest deres opgaver om natten, og når man så er nødsaget til at operere om dagen, må man jo færdes steder, hvor man ikke kan forvente at blive opdaget. Det gør, at man til tider må passere ufremkommeligt terræn. Som et led i GF-uddannelsen indgår et to ugers modul på Søværnets Havarikursus, hvor eleverne bliver uddannet som indsatsledere ved brand og havari. Det er derfor nærliggende, at der indgår et moment under øvelsen for at afprøve disse færdigheder.

En uforglemmelig oplevelse

Eftersom »Førerugen« for hold 98-2 var den uigenkaldelig sidste, vistest stor velvilje fra andre myndigheder, såvel inden for søværnets rækker, som fra andre værn – og sågar blandt civile. Der var stor forståelse for at gøre dette til en uforglemmelig oplevelse for øvelsesdeltagerne. Øvelsen startede Mandag den 17. maj kl. 0000 og varede til fredag kl. 0600. Resten af fredagen gik med selvtillids- og samarbejdsøvelser. Der var to elever, der måtte udgå af øvelsen onsdag nat grundet skader. Alle havde svært ved at sidde ned et kort øjeblik uden at falde i søvn, da

de vendte hjem til Søværnets Sergeant- og Reserveofficersskole fredag eftermiddag. Alle 9 mand stod dog prøvelserne igennem og bestod øvelsen og hold 98-2 blev udnævnt på Bastilliedagen 1999.

Dog næppe – !

Der er stor forskel på en bevogtnings og nærforsvars sergent og en sejlede sergent. Bevogtnings og nærforsvars sergenten skal både være medlemleder og fører. Det at være fører i felten er fysisk meget krævende og

fordrer, at sergenten har et overskud i forhold til de menige, han har under sin kommando. I enhver situation skal han til stadighed bevare overblikket, uanset hvilke opgaver han bliver stillet overfor. De gruppeførere som nu har gennemført »førerugen« bliver dog næppe stillet over for større fysiske og føringsmæssige krav i forbindelse med deres tjeneste inden for bevogtning og nærforsvar.

Af premierløjtnant
M.G. Haas,
holdofficer gruppeførere

Skibet danser, og jeg er lykkelig...

Susanne Mondrup, fotograf og forfatter, er udsendt af Søværnets operative Kommando for at opleve sejlads på Nordatlanten med forskellige af I. Eskadres enheder. Hun skiver på en foto-bog om samme emne. I sidste nummer bragte vi et brev fra Susanne – her er et til. Vi ved godt, at det er sådan; men tænker vi nu også over det på den måde?

Jeg sidder på brovingen, pakket ind i ét af søværnets tykke røde tæpper og nyder solen, vinden og havets blide bevægelser, og jeg skal tage mig sammen for ikke at lette af lykke. Det er så storslået, sårbart og smukt at jeg må knibe mig i armen for at fatte, at det er mig der sidder her og oplever og lever dette vidunderlige liv. Der er gået en tid, siden jeg kom hjem fra min sidste sejlur, – men

meget er i mellemtiden forandret og har krævet tid og opmærksomhed. Alligevel er det, som om det at sejle i Grønland, bare lever sit eget liv i mit indre univers, – at billeder og tanker, stemninger og møder, er tidløse og forbliver dugfriske i min erindring. Jeg sejler en måned med Inspektionskutteren Agdlek, i stille sø og storm, – lader mig vugge blidt i køjen og klamrer mig fast med arme og ben på broen, og elsker hvert minut. At jeg er solgt til søen, er vist ikke nogen nyhed, men dette..... Kombinationen af den mættede nærhed om bord på så lille et skib, denne lille solidt sammentømrede og dog skrøbelige verden. De første dage med ren havsejlads, lægger sig som en blød dyne om mine flossede storby nerver. Der er en egen ro over at sejle i flere døgn, i roligt vejr, på samme kurs. – bare nord på. Og jeg er glad for den rolige sø, så jeg kan nå at vænne mig til kutterens anderledes bevægelser. I denne udprægede mandeverden, møder jeg Lisa, og vi sidder sammen i solen og taler om, hvor heldige vi

er, over at få lov at opleve dette smukke land. For sjov regner vi sammen, hvad en tur som denne ville have kostet os som almindelige turister, men må hurtigt opgive, fordi det vi laver og oplever, slet ikke findes i de fine brochurer, og derfor ikke har en pris, heldigvis!

Lisa er med som kadet, som en afsluttende del af hendes uddannelse til Premierløjtnant, og vi har en uge sammen, hvor vi deler stort og småt (især småt) i det diminutive skab, som kaldes sygelukafet. Vi er nød til at lade være med at pakke vores kufferter og rygsække ud, for der er ganske enkelt ikke plads til noget som helst. Lisa indgår i vagtplanen, og jeg er derfor meget forsigtig de første dage, med at lade hende få fred til at sove og hvile, så hun kan være frisk på vagten. Men efter et par dage, går det op for mig, at når Lisa sover, så skal der skrappe midler til at vække hende, end min forsigtige kryben i køjen.

Vi bruger ikke prajninger på Agdlek, som jeg ellers har været vant til på de store skibe, så hvis jeg vil op til bestemt tid, skriver jeg mig på tavlen oppe på broen, og bliver så vækket, sødt og blidt, til aftalt tid, af den der har brovagtten. Det er faktisk dejligt og giver en god start på dagen, sådan at vågne ved at døren forsigtigt bliver åbnet og nogen kalder mit navn og fortæller mig hvad klokken er.

Hvis jeg nogensinde har syntes, at pladsen var trang, og verden var lille på de store inspektionsskibe, så slår dette alle rekorder! Vi er 16 om bord, hvor der faktisk kun er plads til 14. Alle, på nær de 3 officerer, bor nærmest på skødet af hinanden.

Og hvis jeg nogensinde har været imponeret over, hvordan folk kunne leve, arbejde og omgås hinanden i månedsvis, uden nævneværdige konflikter på de store skibe, så tåler det ingen sammenligning med, hvad folkene på kutterne står model til. Granvoksne mænd bor i flere måne-

der sammen på 4 og 6 mands banjer.....! Med fælles bade- og toiletfaciliteter. Det kræver tydeligvis et særligt temperament og en stor kærlighed til livet til søs, for at stå distancen.

Jeg falder hurtigt til, og kommer ind i rytmen. Jeg mærker en meget stor velvilje over for min tilstedeværelse, og jeg føler mig velkommen og godt tilpas. Der er så meget at forundres over, – så meget at lære, og jeg er vist et meget nysgerrigt menneske, som med stor glæde og fornøjelse suger til mig. Kemo er sød til at lære mig en masse om knob og stik, – og jeg øver mig flittigt på lektierne, og konkurrerer lidt med yngste mand Christian, som også kløjs med rebets lyksaligheder og faldgruber. Men når man så kan lektien og rebet makker ret.....Hmmm..., det er lykke og stolthed.

Jeg ser på himlen, og der er nok af den. Hver dag vågner jeg til et nyt maleri, og jeg må stadig forundres over lyset og skyernes skønhed. Spørger Michael om skyernes navne, men det er ikke det helt vilde, der hænger på fra officersskolens timer i meteorologi. Han ved selvfølgelig det mest nødvendige, for skibet skal flere gange i døgnet sende vejrmedlinger ind til meteorologisk institut, med oplysninger om skyer, bølger, is og vind. Men jeg er ikke helt tilfreds, og kaster mig over en bog, Michael har fundet til mig i bog-

skabet på broen. Jeg læser om, hvordan skyerne dannes, om dugpunkts temperaturer og adiabatisk kurver, vindsystemer, søbriser og isdannelse. Jeg læser om, hvordan lufttemperaturer og vind har indflydelse på isens dannelse, og finder en forklaring på noget, som har undret mig, nemlig den olieagtige overflade på vandet, som jeg af og til har iagttaget og betaget nydt. Det er simpelthen den allerførste spæde dannelse af iskrystaller i havoverfladen. Det er spændende og jeg er aldeles opslugt. For mig har meteorologi indtil nu, været begrænset til TV avisens vejrudsigter, og som sådan ikke været

kilde til den store ophidselse. Men nu, jeg er jo her, lige midt i verden, fuld af forundring over alt hvad jeg ser. Følelsen af det uendelige hav og utrolige lys, den vilde, forrevne kyst og lysende smukke is.

Dette møde mellem kulde og varme, nærhed og afstand, vækker i mig en længsel så smertefuld og fantastisk, at jeg bliver helt blød og taknemmelig. Jeg mærker på samme tid følelsen af at være midt i et poetisk eventyr og samtidig at eksistere i en meget konkret og virkelig verden, med prosaiske pligter og gøremål, rengøring, vasketøj og kedelig transport sejlads.

Det er en verden, der fordrer ærbødighed af mig, men hvor den uundgåelige brok, der vist altid sniger sig ind på en lille arbejdsplads i ny og næ, føles som banden i en kirke.

Vågner til en brandstorm og står op før søgangen uværligt får hældt mig ud af køjen, går op på broen, for at se hvorfor de sejler så vildt, de drenge. Vi er på vej til Paamiut, for at sætte to meteorologer af, og det blæser en halv pelikan.

Garvede søfolk går rundt og er bleget grønne om munden og hager sig sammenbidt fast med alle fire, – enkelte opgiver at stå distancen og kryber på køjen med fuld accept. Søsygen er hver mands herre, og ingen kunne drømme om at skose nogen for at bukke under for denne plage. Det er ikke sjovt det her, for andre end mig....!

Jeg må jo være skruet sammen på en anden måde, for jeg oplever det helt anderledes. Nu, hvor jeg har fundet mine søben, bliver jeg glad og opstemt af det vilde vejr, – mærker rytmen i hele min krop og har lyst til at danse. Jeg har svært ved at skjule min glæde, som jeg mærker er lidt upassende i denne sammenhænge. Vi får dog lidt sjov ud af at holde øje med vindmåleren, hvis viser står og vibrerer omkring de 30 sekund meter med pludselige udsving til 40 og 50 meter i sekundet! Det er vildt og heller ikke helt ufarligt, nu hvor vi nærmer os indsejlingen til fjorden, der skærmer den lille bygd. Der er en forventning om, at det hele falder til ro, når først vi kommer i læ af klipper og skær. Jeg har fundet en CD med Pink Floyd og sat den på, og for mig nærmer det sig en bevidsthedsudvidende oplevelse, – uden brug af andre stoffer end det salte hav, vi kastes rundt i.

Nu danser skibet for og med mig og jeg er lykkelig. Vildt og helt roligt på samme tid. Det er ikke, fordi jeg ikke har respekt for havets kræfter, – ikke fordi jeg ikke godt ved, at det er farligt og at der faktisk sker ulykker. Men på én eller anden måde gør det mig ikke bange – jeg nærer ubetinget tillid til de folk, jeg sejler med, ved at de gør deres bedste og ved hvad de har med at gøre. Så kan ingen gøre det bedre, og der må ske, hvad der sker. Jeg elsker følelsen af styrke og uendelig sårbarhed, som det at sejle i disse farvande vækker i mig. Vi når i læ af klipperne, søen og skibet falder ganske rigtigt til ro, selvom vinden langt fra har lagt sig. Der er ikke længere høje bølger og krydsende dønninger, som får alting til at vælte rundt. Havet er blevet fladt, men koger i overfladen og i skarpt afgrænsede områder, ser det helt vildt ud, når en strømsø laver lo-

kale heksekedler med skyer af salt skum. Alle får det bedre og hengiver sig til at betragte det utrolige skue. Det er stadig tidlig morgen, da vi når ind til Paamiut, hvor DMI – folkene og alt deres pik-pak skal sættes af. Vinden er meget kraftig og kajen meget lille. Michael kommer væltende op af hullet, hvor han har prøvet at få lidt søvn i det hårde vejr. Det ser lidt broget ud, det med at få lagt til, men med morgenhår og søvn i øjnene er vores skipper alligevel mand for at lægge skuden til med et lille elegant sving agter. Vi ligger der i ét hug, og der grines godmodigt imponeret af den fine manøvre. Alle folk er pludselig helt på mærkerne, og det tager under 10 minutter at læsse den forrygende mængde bagage af og få de to folk i land.

Så er vi afsted igen, – denne gang på vej til Grønnedal, hvor vi lige kan hvile og holde weekend i halvandet døgn.

Vi har lånt en hytte i fjeldet og har planlagt at fejre min fødselsdag med en udflugt, god mad på grillen og en enkelt flaske vin samt overnatning i hytten. Efter min stormgave, skal jeg vist passe på med, hvad jeg ønsker mig på denne fødselsdag..... Jeg risikerer jo at få det!

Jeg ønsker mig alligevel ganske ubeskedent noget helt vildt og får det også.

– Men det er en anden historie.....

Susanne Mondrup
Fotograf og forfatter

Alle fotos: Susanne Mondrup

STØREN i Skive

STØREN er adopteret af Skive by og var der igen i år 25.-27. juni. Her er den begejstrede beretning

»Blålyn« i vandet

Adoptionsbesøget startede i realiteten allerede ved STØREN's ankomst til Ålborg fredag middag. Her gik 23 gæster fra Skive Kommune, Marineforeningen, repræsentanter fra diverse virksomheder i Skive Kommune m.fl. om bord, for at sejle med det sidste stykke sydvest over i Limfjorden mod Skive.

Limfjorden tog sig denne dag ud fra sin smukkeste side – sol og næsten ingen vind – alle havde en oplevelsesrig tur ind igennem den smukke fjord. Undervejs blev gæsterne vist rundt i skibet og præsenteret for et let traktement bestående af snitter – tilberedt af skibets fremragende kabsbesætning – hertil kaffe, øl og vand.

Ved ankomst til sejlrenden ind til Skive lå der flere lystbåde klar til den store modtagelse. Forinden havde STØREN dog markeret ved at kaste »blålyn« i vandet uden for havneind-

»Børnearrangement«, glade børn i STØREN's Gummibåd

sejlingen, hvilket ikke mindst frembragte begejstring blandt de medsejlende gæster.

Fredag aften afholdt STØREN cocktailparty for 16 indbudte gæster på skibets agterdæk. Arrangementet måtte dog efter en god time flyttes ind i officersmessen på grund af regnvejr. Efter et par hyggelige timer om bord fortrak størstedelen af

gæsterne og besætningen til den indre by for der at tage del i nattelivet.

Marineforening og morgensang

Lørdagens program startede med besøg af den stedlige marineforening til morgensang i officersmessen klokken 0900. Her fik skibschefen overrakt indtil flere erindringsgaver af Marineforeningens formand. Ikke så snart var dette arrangement overstået, inden den vagtfrie del af besætningen senere på formiddagen – sammen med Søværnets Tamburkorps – marcherede fra kajen til rådhuset til officiel modtagelse hos borgmesteren. Her blev udvekslet erindringsgaver skibet og kommunen imellem – og kommunen gav en skive.

Eftermiddagens program druknede nærmest i regn. Der var åbent skib med dertil hørende optræden af Søværnets Tamburkorps. Der var i alt 83 besøgende den eftermiddag. Sideløbende med det »åbne skib« havde den hæderværdige sejlklub i Skive arrangeret sejlads for den

STØREN langs kaj i Skive, tamburkorpsset i baggrunden

STØREN's besætning og Tamburkorpsset marcherer gennem Skives gader til rådhuset

vagtfrie del af besætningen. Det var en stor oplevelse med ledelse af særdeles kompetente og medlevende skippere på de enkelte sejlbåde. Undertegnede havde fornøjelsen af at være gast om bord på en »BB 10-meter« bærende sponsornavnet HANCOCK, hvilket naturligvis havde visse proviantsmæssige fordele!

Virksomhedens produkter!

Et besøg på ovennævnte bryggeri var næste programpunkt sidst på eftermiddagen. Her viste en pensioneret, men alvidende medarbejder rundt på bryggeriet afsluttende med et besøg i »kælderen«, hvor virksomhedens produkter i en god time stod til fri disposition for skibets besætningsmedlemmer.

Det tæt besatte og spændende program – sluttede lørdag aften på byens bedste restaurant, hvor Skive Kommune var vært ved en middag, der viste sig at blive kulinarisk oplevelse af de sjældne for STØREN's besætning, der mætte og velfornøjede kunne begive sig tilbage til skibet og fri manøvre resten af aftenen. – Jeg mener dog at vide, at de fleste igen forsøgte sig ud i nattelivet i den spændende fjordby.

Flere nye medlemmer

Trætte efter nattens selvforskyldte »strabadser« var besætningen søndag formiddag inviteret til genvisit i

Marineforeningen. Vejret viste sig igen fra den smukke side, og med foreningens smukt beliggende lokaler ved lystbådehavnen og sejlkлубben, var det de perfekte rammer om et par hyggelige timer sammen. STØREN's chef overrakte en erindringsgave til Marineforeningens formand, ligesom enkelte besætningsmedlemmer valgte at melde sig ind i foreningen – naturligvis til formandens store tilfredshed.

Søndag frokost havde STØREN inviteret 8 gæster fra Kommunen til spising i skibets officersmesse. Igen have kabysbesætningen dækket op og tilberedt en lækker menu bestående af lune og kolde retter. Alt imens disse retter blev indtaget var der stor aktivitet uden for skibet. Her havde skibets banjermester, i forbindelse med dagens »åbent skib«, fået til opgave at underholde en gruppe inviterede børn til et specielt børnearrangement. Dette involverede bl.a. kast af blålyn, sejlads med skibets gummibåd, opvisning af skibets svømmedykkere og indtagelse af røde pølser med brød og sodavand. I alt var der herudover 343 besøgende denne dag, hvor vejret ikke var en forhindring.

– og når skibet hedder HANCOCK

Grundet den store interesse besætningen havde udvist dagen forinden

omkring lystbådsejlads, havde skipperne også denne dag velvilligt stillet sig til rådighed til en sejltur på fjorden. Dette tog undertegnede og andre som den største selvfølgelighed imod – man er vel sømand, og når skibet hedder HANCOCK...

Søndagen sluttede af med et bowling arrangement, med Kommunen som vært. Besætningen og Kommunens repræsentanter hyggede sig gevaldigt i et par timer med denne fysiske udfoldelse, hvor jeg dog nok tør garantere, at ingen potentielle landsholdspillere blev »opdaget« denne aften. Dagen derpå – afgangsdagen – kunne de fleste bowlingspillere konstatere, at specielle muskelgrupper omkring »bagvognen« ikke var helt vant til den slags bevægelser, som bowlingsporten fremtvinger.

Så skønt noget ømme hist og her var alle klar til afgang mandag klokken 0900, hvor adskillige af weekendens bekendtskaber var mødt op for at vinke farvel til besætningen – med håbet om gensyn igen næste år. Dette håb deles naturligvis også af besætningen, der næppe ville have noget imod – uden udskiftninger – at besøge de mange nye bekendtskaber, der blev stiftet og byen igen til næste år.

STØREN

Slædepatruljen SIRIUS får sit eget Våbenskjold

(Vi har modtaget en FAX fra Chefen for Patruljetjenesten)

Ved en »passende højtidelig lejlighed« overrakte Dronningens Jagtkaptajn og formand for Søværnets Heraldiske Arbejdsgruppe, Kommandør Viggo Hansen, Chefen for Slædepatruljen SIRIUS, våbenskjoldet den 7. AUG 1999.

Kommandøren betonedede i sin overrækkelsestale det enkle og dog stærke budskab, der udsendes i kraft af sammensætningen af »Hundestjernen« – med det afrevne hundehoved. Samtidig udtrykte Jagtkaptajnen sin glæde over at have haft mulighed for at opleve Nordøstgrønland på tætteste hold sammen med personalet ved SIRIUS, »fupperne«. Det var en unik fødselsdagsgave, da Viggo Hansen på sin 60 års fødselsdag nedlagde en remesæl på næsten 300 kg under en fjordsejls med et af SIRIUS fartøjer.

Det store skjold – i samme størrelse som på søværnets sejlskibe – får en hædersplads på SIRIUS hovedstation Daneborg.

Det mindre skjold er placeret centralt i personalets spise- og opholdsfaciliteter sammen med Søværnets operative Kommandos våbenskjold og en smuk erindringsplade om tildelingstidspunktet. Begge prydelser vil være passende »omgivelser« til Slædepatruljens 50 års jubilæum 18. august år 2000.

Palle V. Norit,
orlogskaptajn
Chef for Patruljetjenesten Nord- og
Nordøstgrønland

I. præmie i sikkerhed

Tirsdag den 12. MAJ fik DROGDEN VTS overrakt I. præmie i sikkerhed indenfor Øresundskonsortiet (ØSK), gældende for 1. halvår af 1999. Prisen bestod udover diplom af et kontantbeløb på 25.000 kr.

Forud for overrækkelsen havde Øresundskonsortiet foretaget en »Helth and Safety Inspektion«, der lå til grund for udvælgelsen. Selve overrækkelsen blev foretaget af teknisk direktør Peter Lundhus fra Øresundskonsortiet, der havde sine nærmeste medarbejdere indenfor området med til VTS-stationen i Dragør. Fra Søværnets operative Kommando deltog chefen for den operative planlægningssektion (P.1), orlogskaptajn Michael Flagstad.

Direktør Lundhus sagde i sin tale, at DROGDEN VTS havde vundet klart i sin gruppe, og han udtalte glæde ved at kunne uddele prisen. Direktøren fortalte, at Øresundskonsortiet fra starten af byggeriet havde afsat midler til disse sikkerhedspriser, for blandt andet at hæve sikkerhedsniveauet. Det er store værdier, der står på spil i et sådant byggeri, som nu nærmer sig sin afslutning. Byggetiden ser ud til at holde, og allerede til sensommeren i år lægges det sidste brofag på højbroen, og tunnel, ø- samt brolinien vil være en helhed.

Chefen for DROGDEN VTS takkede på medarbejdernes vegne for prisen og dermed den tillid Øresundskonsortiet viste stationen. VTS er noget relativt nyt i Danmark – og der har været mange restriktioner eller forbehold at tage hensyn til. Man kan ligefrem sige, at det har været en stor balancekunst, som nu i afslutningens stund er ved at være optimal.

At VTS har været til gavn for byggeriet, kan der ikke herske tvivl om. IALA siger ud fra en undersøgelse, at VTS alt andet lige reducerer uheldene med 50%. Jeg vil anslå, at DROGDEN VTS har mindsket uheldene med omkring 85%, altså væsentlig mere en IALA undersøgelse siger. (IALA står for »International Association of Lighthouse Authorities«)

Ved tunnelåbningen udtalte administrativ direktør Landelius, Øresundskonsortiet, at DROGDEN VTS havde stor ære i, at alle disse tunneltransporter gik godt og tiden dermed blev holdt. Dette var en rar melding at modtage.

Selv om der er givet signal til at tage landgangen ved udgangen af juni i år, håber jeg, at der kan findes økonomi til at drive denne lille, gode VTS-station videre, til glæde for skibsfarten, miljøet – og dermed os selv.

Efter overrækkelsen og talerne var der et mindre traktement og fremvisning af stationen.

CH VTS-DROGDEN

Tv. Tillidsmand Claus Hassing (VTS), Tek. Direktør Peter Lundhus (ØSK), OK P. Jakobsen (VTS), OK M. Flagstad (SOK), System, Vagtholdsleder F. Lassen (VTS)

Tv. OK M. Flagstad (SOK), OK P. Jakobsen (VTS), Teknisk direktør Peter Lundhus (ØSK)

Nijmegenmarchen 1999

Vejret var strålende på førstedagen

Den »83. internationale Vi-erdaagse Afstandsmarsen« (Nijmegenmarchen), der arrangeres af den hollandske organisation »De Koninklijke Nederlandse Bond voor Livhamelijke Opvoeding« (KNBLO), fandt sted i dagene 20.-23. juli 1999 i og omkring byen Nijmegen i Holland. I alt deltog hen ved 38.500 personer fra 57 nationer i årets Nijmegenmarch. Søværnet i år med et hold på 12 personer (inkl. holdleder og cykelordonnans).

»Man kan hvad man vil«
KNBLO arrangerede den første fire-dags march i 1909. Siden er Nijmegenmarchen blevet kendt verden over, og er marchen over dem alle.

Et sted hvor man vender tilbage år efter år for at genopleve gamle venskaber og etablere nye. Det grundlæggende motto for marchen er »Man kan hvad man vil«. Formålet

med denne fire-dags march er at animerer deltagerne til at træne sig selv på en sådan måde, at de er i stand til at marchere en betydelig distance uden at sætte helbredet på spil. Det er således absolut nødvendigt med forudgående intensiv træning. Cirka 250 km. gennemført marchtræning samt en kontrolmarch med 40 km. daglig i to på hinanden følgende dage, er som minimum nødvendigt for en vellykket deltagelse i Nijmegenmarchen.

– og overalt spillede orkestre op til fest

Søværnets hold blev sammen med ca. 5000 andre uniformerede marchdeltagere indkvarteret i Heumensoordlejen. Den ligger fire km. syd for Nijmegen by, og er af det hollandske forsvar var opbygget til lejligheden. Indkvarteringen i lejren var præget af mange mennesker og et lavt komfortniveau. Med besvær kunne de simpleste hygiejniske principper dog overholdes.

Vi ankom til lejren søndag og da marchen først påbegyndtes tirsdag mor-

Der hviles ud på en af rasteplasserne

gen, havde holdet et par dage til forberedelse, kammeratligt samvær og sightseeing i Nijmegen.

Byen har godt 160.000 indbyggere og ligger på et smukt terræn, som skrånede ned mod floden Waal. I dagene omkring marchen er byen traditionelt i feststemning og dette år var ingen undtagelse. Gaderne myldrede med mennesker og overalt spillede orkestre op til fest.

Efter åbningsceremoni med flagparade på De Goffert Stadion om mandagen oprandt tiden for holdet til at marchere de ca. 160 km. – fordelt på de følgende fire dage. Under selve marchen skulle bæres en fast udrustningsvægt på minimum 10 kg. (ekskl. vand i feltflaske samt forplejning). Hele søværnets hold var udstyret med rygsæk til formålet, som blev behørigt kontrolleret inden marchens start.

– i sagens natur traditionelt meget »hærtung«

For de som ikke tidligere har oplevet Nijmegenmarchen, kan denne bedst beskrives som en blanding af 1. maj i Fælledparken, de Olympiske lege og Hærvejsmarchen. Nijmegenmarchen er i sagens natur traditionelt meget »hærtung«. Søværnets hold synede derfor ikke af meget blandt de endeløse rækker af grønne uniformer.

Hver dag gås en ny rute gennem det hollandske landskab med maleriske byer, hvis indbyggerne hilser marchdeltagerne velkommen med forfriskninger, hyldest og hornorkestre. Undervejs på rasteplasserne står ordonnanserne klar til tage imod deres respektive hold med opmuntring og forfriskninger. Her kan der så slappes lidt af, hviles fødder og hilses på andre marchgængere – samt lægen i sanitetsteltet, såfremt der skulle være behov herfor. For uniformerede deltagere starter og slutter marchen hver dag i Heumensoordlejren.

Selve marchen

Tirsdag morgen var der udpurrring kl. 0300. Efter morgenskafning, tandbørstning m.v. var der afgang for søværnets hold kl. 0430. Det var meget varmt den dag. Temperaturen lå tæt på 20 grader celsius allerede tidligt

De ømme fødder hviles

på morgenstunden. Første dag gik marchen nordover gennem Nijmegen centrum og over Waal-broen til byen Lent. Herfra fortsattes mod byerne Doornik og Bommel og videre til Elden og dagens honnørby Elst. Hver dag var der udpeget en honnør-

by. I denne by var der gjort særlige forberedelser til at hylde marchgængerne. Vi vandrede igennem disse byer, og en vigtig begivenhed for alle militære deltagere er, at deres respektive nationale repræsentanter (som oftest højt rangerende office-

Marchen er vel overstået!! Hele holdet kom igennem

rer) i respekt hilser på alle de militære marchhold, der passerer. Efter at have passeret Elst, gik turen til Valburg, videre til Oosterhout og hjemad langs Waal floden. Turens længde var første dag 42,6 km. med tre rastepladser undervejs. Holdet var i mål omkring kl. 1400.

Andendagen

Anden dagen opfattes oftest som den mest kedelige og sværeste af marchgængerne. Udpurring fandt igen sted kl. 0300, dog påbegyndtes marchen denne dag først kl. 0500. Vejret var til forskel for den forudgående dag slået om, og det havde i nattens løb regnet kraftigt. Temperaturen var nede på 10-12 grader celsius.

Først gik turen gennem et bevokset område til honnørbyen Wijchen. Herfra til Beuningen og Neerbosch, tilbage igennem Nijmegen, hvor gaderne var fyldt med tusindvis af tilskuere, der hyldede os og spurgte efter autografer. Dagen sluttede for holdets vedkommende kl. 1500 – Dagens strækning var på 42,3 km. Efter andendagens strabadser kan de fleste marchgængere så småt begynde at fornemme en vis »nedslidning«. Æmnheden i fødderne breder sig og mindre skader, så som vabler i varierende størrelse samt mindre

hudafskrabninger på fødderne, hører til de mest almindelige symptomer. På trods af nedbør om natten samt overskyet vejr det meste af dagen var vi heldige, at det under selve marchen holdt tørt.

Tredjedagen

Tredjedagen kendes normalt som »bjergetapen«, og betragtes samtidig som den smukkeste af de fire marchdage. Efter den sædvanlige udpurring kl. 0300 begyndte vi at marchere kl. 0430. Ruten førte os gennem Malden og dens mange kornmarker. Fra Malden forsattes til Mook. Herfra gik vi via Plasmolen og Milsbeek imod Aaldonk, hvor den bebudede opstigning begyndte. Senere nåede vi dagens honnørby Groesbeek, – og efter et obligatorisk besøg på en canadisk kirkegård fra Anden Verdenskrig, gik vi videre til Berg en Dal. Herfra var der blot en idyllisk tur igennem et stykke skov tilbage til Heumensoordlejen. Vi passerede mål denne marchens næstsidste dag ca. kl. 1500. Dagens tilbagelagte distance var på i alt 44,4 km.

Sidste dag

Som den forudgående dag, var vejret køligt og de foregående dages march havde selvfølgelig sat sine

spor! Dagens rute gik via St. Walrich, videre til Grave, Gassel, og Beers til denne dags honnørby Cuijk. Her passeredes floden Maas via en pontonbro bygget til lejligheden af tyske ingeniørtropper. Turen gik herfra mod byerne Mook og Malden. Holdet nåede i mål kl. 1350, efter 39,6 km march.

Holdføreren kunne herefter stolt overrække fortjenstkorset til alle på holdet. Alle på søværnets hold gennemførte årets Nijmegenmarch.

Efter gruppefoto og en enkelt øl var tiden nu inde til den traditionelle indmarch i Nijmegen. Ad en rute på ca. 5 km. igennem byen gik nu samtlige marchdeltagere. Publikums hyldelse ville ingen ende tage. Vi fik blomster og glade tilråb, alt imens folk myldrede rundt på gader, altaner og hustage. En imponerende oplevelse.

Efter marchen

Efter marchen blev der pakket til hjemrejse den efterfølgende dag, og et par øl blev indtaget i løbet af aftenen i kammeratligt samvær. Hjemturen til Danmark forløb som beregnet, bortset fra, at frederikshavnernes bil af uforståelige årsager løb tør for brændstof på motorvejen i Tyskland kort før den danske grænse. En redningsaktion blev dog straks iværksat af en anden af søværnets biler (den fra Århus), som fra en nærliggende servicestation måtte hente fem liter diesel i en reservedunk.

Søværnets hold kan i år se tilbage på en absolut vellykket Nijmegenmarch. Et utroligt godt kammeratskab blev hurtigt opbygget på holdet. Dette gjorde, at alle følte sig tilpas på tværs af aldersforskelle, tjenestegrene, rang m.v. Medens vi er ved forskellene, har den opmærksomme læser givetvis på billederne bemærket, at der i år deltog en reserveofficer fra hæren på søværnets hold! Dette skyldes, at denne er nabo til en af de deltagende sømænd og derfor blev inviteret med.

Til slut skal det nævnes, at søværnet også blev repræsenteret ved deltagelsen af fire enkeltgængere samt en kvindelig marinekonstabel. Sidstnævnte deltog på et af hærens mange hold.

Søværnets Nijmegenhold 1999.

Stemningen er høj i ølteltet efter dagen march

FYEN i Riga

Et rutinebesøg – et led i det militære samarbejde mellem Danmark og Letland – skulle finde sted fra 11.-13. juni 1999. Det havde blandt andet til formål yderligere at udbygge venskabsbåndet mellem 3. Eskadre og den lettiske flåde. Dette var FYEN's andet besøg i Riga efter underskrivelsen af Samarbejds- og Venskabsaftalen mellem søværnet og den lettiske flåde i marts 1998.

Foto: Rie Dalgård

» – Det bliver jo rent magsvejrs sejlads!«

Alle ombord i minelæggeren FYEN så frem til et weekend ophold i Letlands hovedstad Riga, som afslutning på forårets aktiviteter – og derfor velfortjent. Minelæggeren sejlede fra Frederikshavn onsdag den 9. juni og forlagde ad den direkte rute mod Riga. Den obligatoriske vejrmelding blev indhentet ved vejrtjenesten i Karup. Da den vagthavende meteorolog, der havde hørt, hvor turen gik hen og i hvilken periode, udbrød han: » – Det bliver jo rent magsvejrs sejlads!« – og det fik han ret i. Det meste af turen var det kun lyden fra maskinrummet der indikerede, at vi var til havs, hvis man da ikke lige valgte at bevæge sig ud på dække.

Vel ankommet til Riga Red fredag middag forventedes lodsens ankomst sidst på eftermiddagen med ankeret ude. Herefter forestod lodsens en god times sejlads ind ad floden. FYEN forøjede i hjertet af byen, ved turistterminalen, hvor der var parademæssig ankomst. Et lokalt militær orkester spillede de to landes nationalmelodier, hvorefter de første gæster gik ombord. Efter besøg ved den Kgl. Danske Ambassade i Riga samt hos den fungerende chef for den lettiske flåde lørdag formiddag, afholdt chefen frokost for indbudte gæster.

Om eftermiddagen i forbindelse med

åbent skib benyttede 306 personer sig af muligheden for at se en dansk minelægger på nærmere hold.

Lørdag aften blev så det obligatoriske cocktailparty afholdt, blandt andet med deltagelse af den lettiske forsvarsminister. I alt 56 gæster og 40 besætningsmedlemmer havde nogle gode timer på det flagsmykkede minedæk.

Søndag var der igen åbent skib, og denne gang valgte 339 gæster at bese skibet.

COMMANDANT L'HERMINIER

Nu var FYEN dog ikke det eneste orlogsfartøj, som besøgte Riga i denne weekend. Den franske fregat

COMMANDANT L'HERMINIER

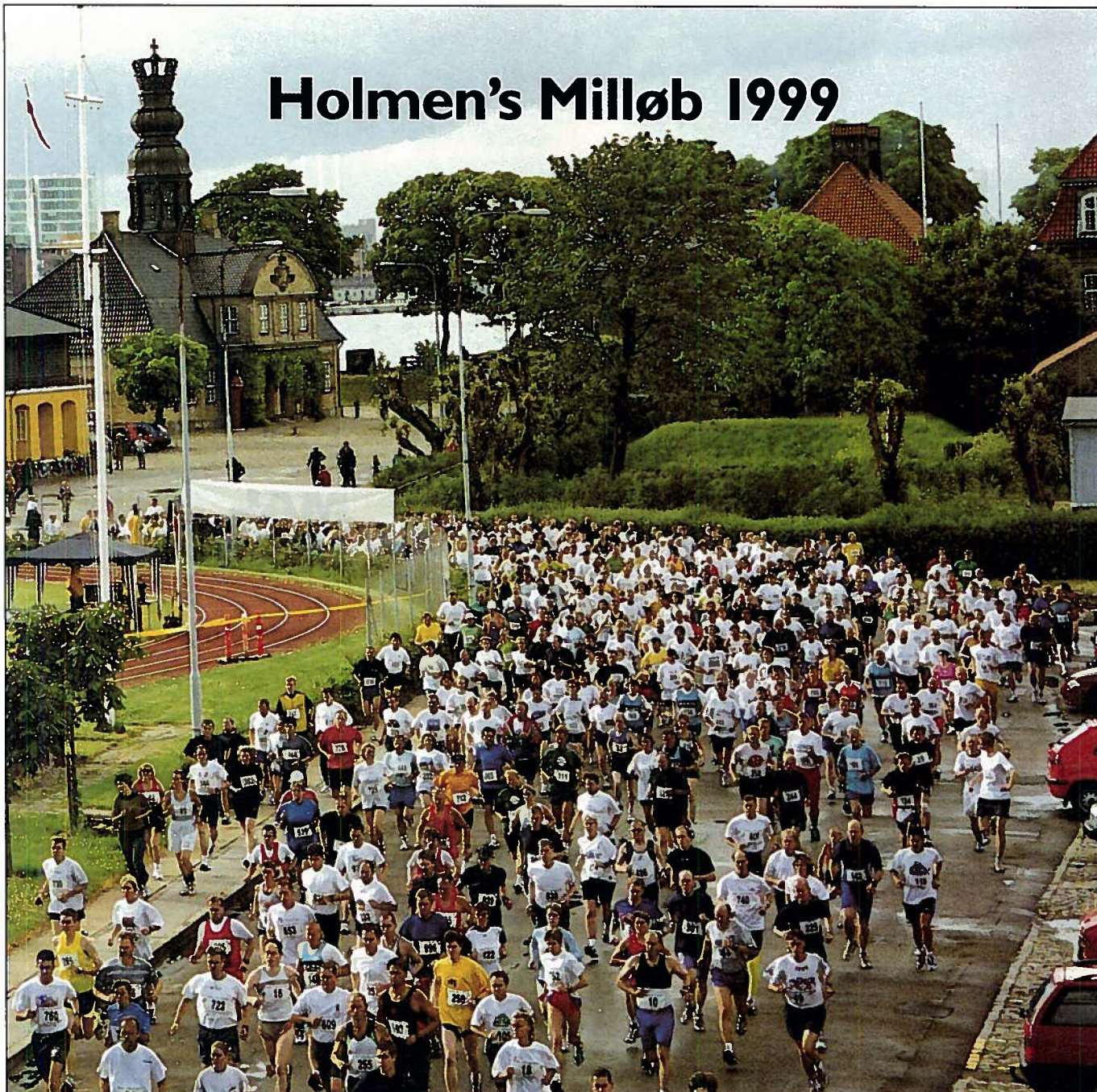
(F791) havde også valgt at lægge vejen forbi, og der blev naturligvis foretaget gensidige besøg ombord. Intet er vel mere nærliggende for det gode gensidige forhold, end at aftale en fodboldkamp – og må vi her minde om, at FYEN er regerende DANEX-mestre. Nu skulle vi vise franskmændene, hvad de sande mestre kan med en fodbold. Problemet var bare, at det blev ved selve aftalen alene. Da bussen stod på kajen for fælles transport viste det sig, at vore franske venner ikke kunne stille hold. De var også kun 90 mand ombord. Sådan kan det gå når ens rygte løber foran!

Derimod var vores lettiske værter ikke blege for at stille op til en rask kamp. Så af sted det gik i sommervarmen. 30 km udenfor byen i en bus, hvor aircondition var ekstraudstyr i restordre. De faldskærmssoldater, som vores modstandere viste sig at bestå af, og som brugte det meste af dagen med at spæne rundt i den lokale natur, fremkaldte visse bekymrede miner hos vores egne spillere – to gang 30 minutter kan være forfærdelig lang tid. Men efter en meget jævnbyrdig kamp med gode chancer til begge hold, sluttede man med det diplomatiske resultat 1-1. Efter sådan en udfoldelse kan man konstatere, hvor lidt forskel der egentlig er på vores to lande – alle kan nemlig godt lide en kølig øl. Det varmer det helt ind i det mellemfolkelige hjerte!

Tilbage stod kun at få afsat de sidste lokale penge på et godt måltid mad. Mættet med oplevelser af forskellig art, det være sig et besøg i domkirken, det lokale marked (billig kaviar), den gamle bydel, de lokale ølterte, bilmuseet eller en tur i operaen til Mozarts Don Juan eller måske lidt af det hele, så kunne alle mandag morgen kl. 1330, da »boje BRAVO« blev passeret fæt om bagbord, tænke tilbage på en god weekend i Riga.

FYEN/3. ESK

Holmen's Milløb 1999

Det er ved at være en tradition, at der en torsdag i slutningen af juni afholdes Holmens Milløb, en fest for løbere og motionister i et af Københavns smukkeste og ældste områder. Den 24. juni kl. 18 lød startskuddet fra Sixtus batteriet som signal til deltagerne om, at dette års løb var sat i gang.

En time til halvanden før løbet indtraf et voldsomt regnskyl, hvilket nok holdt et pænt antal eftertilmeldinger hjemme. Det samlede antal tilmeldte nåede derfor kun op på 854 løbere og motionister.

Inden starten optrådte Søværnets Tamburkorps med Tattoo og vidunderligt spil. Herefter bragede Sixtus batteriet og løbet var i gang. I år gik ruten også ind gennem den kendte restaurant Base Camp, som jo er et

gammelt artilleriværksted. Det var en oplevelse for løberne – og en stor overraskelse for alle restaurationens gæster.

I starten blev tempoet sat af Michael René Møller (Viborg AF) tæt fulgt af Steen Walther (SPARTA). Men allerede inden 1 kilometermærket rykkede Steen Walther – og ingen turde gå med i hans hæsblæsende tempo. Spørgsmålet var også, om de andre kunne, for støt og roligt udbyggede Steen Walther sit forspring, og sejren var på intet tidspunkt truet. Han holdt hele vejen sit

høje tempo og var i mål i tiden 22 min. 49 sek. – 50 sek. foran nærmeste konkurrent. Tiden var meget flot, især på en lidt snørklet rute med mange forskellig underlag. Det var da også ny løbsrekord.

Bagved kom Michael René Møller, Claus Damgaard Nielsen (Trongården), Brian Lauritzen (SPARTA) og Christian Wolfsberg (FIF), der sloges om de efterfølgende placeringer. Det blev afgjort ved, at den snu Wolfsberg i et sving, lige efter 6 km., rykkede og fik hul. Det gav andenpladsen i tiden 23 min. 39 sek. Nummer 3 blev Claus Damgaard Nielsen i 23 min. 46 sek., nr. 4 Michael René Møller i 23 min. 52 sek. og nr. 5 Brian Lauritzen i 23 min. 53 sek.

I dameklassen var der større spænding om udfaldet end i de foregående år, da sidste års vinder Hanne Rasmussen (FIF) ikke var helt så godt løbende, som hun plejer. Hun løb dog godt nok til at vinde i tiden 28 min. 21 sek. stærkt presset af Louise Helmer (Fremad Holbæk), som blev nr. 2 i tiden 28 min. 37 sek. – med et hul ned til nr. 3 Lone Graff Stensballe i tiden 30 min. 08 sek.

I klassen for herrer fra 40 år og opefter vandt Christian Wolfsberg med John Stubman (SPARTA) 24,49 og Lars Juhl Jensen (Ben Hur 25,25) på de følgende epladser. I klassen for damer fra 40 år og opefter: Nr. 1 Annette Warming 30,26, nr. 2 Birgit Buch (Blowstrødløverne) 32.16 og nr. 3 Susanne Ziegler 32.25.

Da det er Søværnets Idrætsforening (SIF), der er arrangør, skal det også nævnes, at Søværnets to hurtigste var Carsten Graff på en 6. plads i tiden 24 min. 24 sek. og Kim Sonne Frandsen på en 14. plads i tiden 25 min. 43 sek.

Til de 3 hurtigste hos både herrer og damer var der pæne præmier:

nr. 1 fik en kontorstol fra Walbom, nr. 2 et par løbesko fra Reebok og nr. 3 en sweatshirt fra UniSafe.

Der skal lyde en tak fra både løbere og arrangører til Siemens, Mercedes Benz, Trillingerne A/S og Unibank, som alle gav et pænt sponsorbidrag, hvilket betød, at vi kunne holde deltagergebyret nede på kun 30 kr.

Succesen vil blive gentaget til næste år, så I kan godt sætte kryds i kalen-

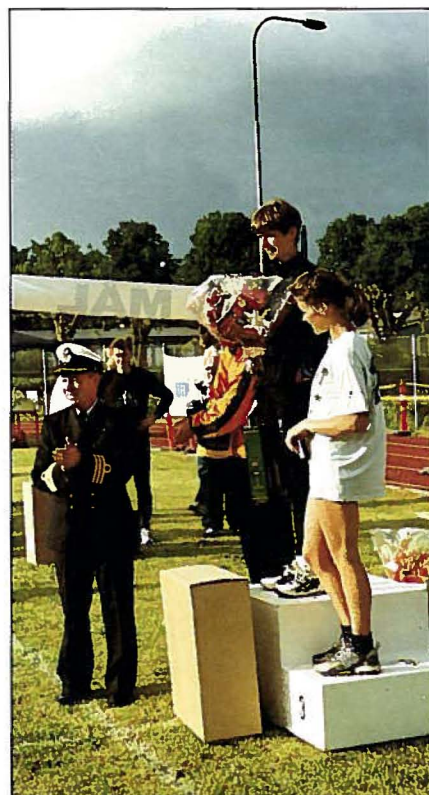

Foto: Søværnet

deren allerede nu og så tag til den tid et par løbere mere med hver!

Efter mange mange tilbagemeldinger fra bankansatte, folk fra skattevæsenet og andre om det u hensigtsmæssige starttidspunktet – på en torsdag – har vi valgt at flytte løbet til næste år til onsdagen den 21. juni 2000.

Enkelte negative tilbagemeldinger indikerer dårlige parkeringsforhold for nogen og for langt til startområdet. Parkeringsmulighederne vil automatisk blive forbedrede, da mange af de igangværende renoveringer af bygninger vil være færdige til næste år.

Den samlede resultatliste og andre oplysninger kan findes på Søværnets Hjemmeside og adressen er <http://www.svn.dk/hia>.

Nordisk Kadetstævne 1999

Som en årlig tilbagevendende begivenhed tager Officersskolen, dvs. Kadetkorpset, hvert år til Nordisk Kadetstævne (NOKA) for at dyste i forskellige idrætsgrene mod officersskolerne i Finland, Norge og Sverige.

51 år gammel tradition

Traditionen startede for 51 år siden i 1948, hvor officersskolerne fra Norge, Sverige og Danmark mødtes for at konkurrere – men så sandelig også for at socialisere under mere afslappende forhold end militærkonferencer og andre formelle møder.

Af politiske årsager var det på dette tidspunkt lige efter krigen ikke aktuelt at invitere Finland, men i 1966 og 1967 inviterede man enkelte finner »på prøve«. Dette førte til, at man i 1968 for første gang inviterede Finland med som officiel deltager i kadetstævnet.

De fire nationers officersskoler overtager på skift ansvaret for arrangementet. På den måde har man igennem årene fået besøgt mange af de større havnebyer i de forskellige lande. Arrangementet varer fra torsdag til søndag og afholdes som regel i løbet af juli/august. Danmark var sidst vært i 1996, hvor den udvalgte by var Aalborg. Jubilæer og traditioner har dog i de senere år forårsaget ændringer i rækkefølgen, således at Søvær-

nets Officersskole igen er vært i år 2001, hvor skolen bliver 300 år. Derfor afholdes kadetstævnet i København.

Til Finland med Hercules

I år gik turen altså til Åbo (Turku) i Finland, og stævnet løb af stablen i dagene 29 juli til 1 august. For skolens yngste årgang var det første gang og for ældste årgang var det tredje og sidste gang – men uanset »erfaring« var det for de fleste kadetter en tur, man så frem til.

For os danskere startede turen allerede om onsdagen den 28. Turen til Finland skulle foregå med C-130, Hercules. Med denne tidlige afrejse kom danskerne foran – i hvert fald på det sociale område – da det var

Selv tilskuerne døjede med varmen (Foto: SOS)

muligt allerede onsdag aften at danne sig et indledende overblik over Åbo's natteliv.

I løbet af torsdag formiddag ankom også nordmændene og svenskerne. Nordmændene deltager kun med to årgange, svenskerne med en årgang (165 mand), hvorimod finnerne og danskerne deltager med hovedparten af korpset. På trods af denne varierende deltagelse løber man uvægerligt ind i mellem på deltagere, fra de tre andre nationer, som man genkender og har talt med før. Denne (re-) socialisering er vigtig – om ikke det vigtigste ved kadetstævnet. Ved at tale med de andre nationers kommende officerer opbygges et personkendskab, som danner et uvurderligt grundlag for forståelse og fremtidigt samarbejde på tværs af nationerne.

»Ildrætsfighten« kommer vi dog ikke uden om.

Sportsarrangementerne starter med en åbningsceremoni torsdag eftermiddag og umiddelbart herefter afvikles volleyballturneringen.

Fredag går med terrænløb (4 km.), sejlads og svømning.

Lørdag er sidste idrætsdag, hvor skydning og atletik afvikles.

Lørdag eftermiddag holdes afslutningsparade med medaljeoverrækkelse, hvor de individuelle vindere og den samlede nationsvinder kåres.

I år vandt Norge – og for de interesserede kan det nævnes at Danmark blev nr. 4 (men hvem kan det dog interessere?)

Set fra et dansk synspunkt er det mere interessant at se på det sociale område, hvor vi hvert år »vinder« med flere længder – skarpt forfulgt af Sverige og Norge. Desværre ser vi ikke så meget til finnerne, uanset hvilket land vi befinder os i – »men det kan de vel lære«. De sociale arrangementer har nået et passende, effektivt niveau. Der er arrangeret cocktailparties, beercalls, messearrangementer og lignende spredt ud over alle aftener. Mange af disse arrangementer danner selvfølgelig optakten til nye internationalt sammensatte hold, der senere på aftenen og natten udforsker byens beværtnin-

ger, der næppe undgår en forøget omsætning derved.

Men som det hedder »helt om natten – helt om dagen«. Hvilket betyder, at alle deltager i dagens idrætsarrangementer, hvor man enten skal deltage eller heppe. Netop det at heppe er også en del af kadetstævnet, der opstår ligefrem en kamp mellem de forskellige nationer om, hvem der kan råbe højest og larme mest med medbragte horn og trommer – dette hjælper til at skabe en god stemning. Det giver de aktive en følelse af sammenhold – også selv om man er sidst i konkurrencen.

Men som altid er der også slanger i paradiset. Et tilbagevendende diskussionsemne er indkvarteringen og kosten. Man kan blot erkende, at danskernes maver og smagsløg normalt ikke er til sild til morgenmad og ærtesuppe til frokost. Indkvartering på militære områder er til at forstå. Det er jo en stor gruppe mennesker, værtslandet skal indkvartere. Ved at identificere disse problemer kan vi måske, når stævnet skal være her i Danmark, gøre det bedre som værter og så håbe på, at en lidt forhøjet

standard vil smitte af på de følgende års kadetstævner.

Kadetstævnet er forbundet med mange traditioner, og en af dem er at kadetterne fra de 4 nationer søndag formiddag samles for at gå i kirke. Gudstjenesten foregår på værtslandets sprog, dog med et enkelt indslag fra de tre andre landes orlogspræster. Efter gudstjenesten er der march gennem byen, hvorefter kadetstævnet er slut.

Når kadetstævnet så er afsluttet, og man atter er tilbage på skolebænken på Nyholmen, går der nogle dage, inden alt er ved det normale igen. Alle har nogle oplevelser som kollegerne/kammeraterne skal indvies i, resultater skal diskuteres og udgifterne opsummeres. Sammen med de 4 dage, selve kadetstævnet varede, er disse dage, lige efter hjemkomsten med til at gøre kadetstævnet til et arrangement, der virkelig styrker sammenholdet, ikke blot de danske kadetter imellem, men også nationerne imellem.

Skolebladet »Dalbeloks«
Søværnets Officersskole

Ny spændende bog om

Flådens historie

**I kamp for flåden.
En levnedsskildring af
Kommandør Halfdan B. Barfod
1880-1947,
fortalt af Jørgen H. Barfod.**

Kommandør Halfdan B. Barfod (1880-1947) var en dygtig og farverig søofficer, hvis indholdsrige liv er skildret i bogen **I kamp for flåden**.

Allerede som 15-årig blev Barfod lærling i orlogsflåden, og efter endt søofficersuddannelse tjente han sig op gennem graderne. Han var f. eks. torpedobådschef under Første

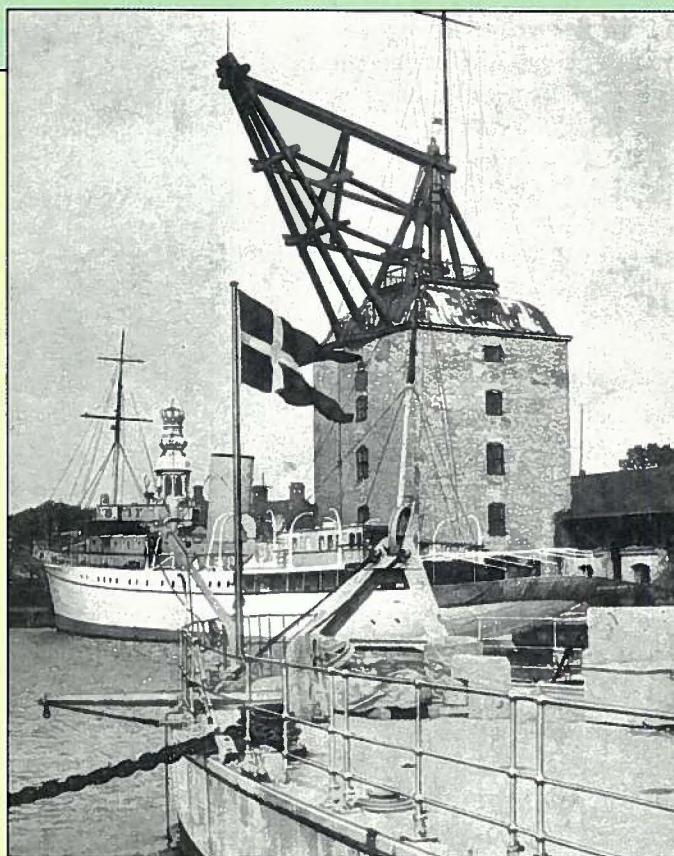
Verdenskrig ved minespærringerne i Store Bælt, han var chef for inspektionsskibe ved Island i flere dramatiske omgange i 1920'erne, og hans karriere til søs sluttede som Kongens jagtkaptajn på det gamle kongeskib, hjuldamperen Dannebrog's sidste togter i begyndelsen af 1930'erne.

Under sine mange og lange fravær fra hjemmet skrev Barfod utallige meget levende og informative breve til sin hustru. Disse udgør grundstammen i bogen, som imidlertid også inddrager et stort kildemateriale fra Rigsarkivet – samt ikke mindst en masse flotte billeder.

Barfod var en særdeles nationalt sindet og en meget aktiv skribent. Han gav ofte sit besyv med både i dagspressen og i egne bøger i den ophedede forsvarsdebat i 1930'erne. Hans energiske forsvarsvilje førte ham under besættelsen naturligt ind i modstandsbevægelsen – sammen med tre sønner og en datter.

Om alt dette og meget mere handler den interessante levnedsskildring **I kamp for flåden**.

Bogen udgives af Kontaktudvalget for Dansk Maritim Historie- og Samfundsforskning. Den er på 202 sider og udkommer i september 1999. Ordinær pris er 198 kr. + porto, men til bladets læsere tilbydes den til kun 148 kr. + porto. Særprisen er gældende resten af 1999.

Bogen bestilles til særpris hos
Kontaktudvalgets **redaktør**:

Erik Gøbel,
Kingsvej 16, 4600 Køge,
på telefon 33 92 23 86 (arb.)
eller 56 65 90 50 (priv.)